

SCOVENE

Narodna mesečna
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnine
in 10.349 za inzerate.
Podružnice:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Bollettino No 1145

Duri combattimenti sul fronte di Sicilia

Due piroscafi, un cacciatorpediniere
affondati; 6 incrociatori, 2 caccia-
torpedinieri ed un grande mercantile
danneggiati — 34 velivoli abbattuti

Quattro cacciatorpedinieri ed un
piroscafo di 15.000 tonnellate
affondati da sottomarini

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica:

Il nemico che alimenta continuamente la
sua offensiva con nuovi contingenti e riuscito a
superare la fascia litoranea da Licata ad
Augusta spingendosi verso la zona monta-
na sudorientale della Sicilia ed affacciandosi
alla piana di Catania.

Su tutto il fronte le truppe italiane e ger-
maniche sono impegnate in duri combatti-
menti.

Nostri reparti aerosiluranti in azioni not-
turne contro le coste della Sicilia orientale
hanno affondato due piroscafi di grosso tonnellaggio ed un cacciatorpediniere e danneggiando sei incrociatori, di cui uno pesante, due cacciatorpedinieri, un grande mercantile ed altro naviglio minore.

In duelli aerei nel cielo dell'Isola i caccia-
tori dell'Asse abbatterono 11 apparecchi, 12
altri velivoli erano distrutti dalle artiglierie
della Sicilia, quattro da quelle della Sardegna,
sette aerosiluranti da nostre unità in naviga-
zione.

14 nostri aerei non hanno fatto rientro
dalle operazioni della giornata.

Nel Mediterraneo Centrale un sommergi-
bile, al comando del Tenente di Vascello Al-
berto Donata da La Spezia, colava a picco un
piroscafo da 15.000 tonnellate, un'altra unità su-
bacqua comandata dal Tenente di Vascello Pas-
quale Beltrame da Savona lanciava una salva
di siluri contro una formazione di caccia-
torpedinieri dei quali due venivano colpiti; un
terzo sommergibile al comando del Tenente di
Vascello Renato Scandale da Castel Franco
Emilia, silurava un cacciatorpediniere della
classe »Jervis« ed uno della classe »Pearl«. I
quattro caccia predetti sono da ritenere affon-
dati.

Il Sommergibile che ha affondato l'incro-
ciatore nell'azione di cui dato notizia il bollet-
tino No. 1145 è comandato dal Ten. di Vasc.
Arcangelo Gilierti da Napoli.

Le vittime delle incursioni su Reggio Cal-
abria e Messina citate dal bollettino di ieri
sono salite per Reggio Calabria a 100 morti
e 55 feriti, e ascendono per Messina a 76 morti
e 2 feriti.

Sovražni nameni z italijanskim šolstvom

Rim, 14. julija. AS. Neki švicarski list raz-
pravlja o mirovnih pogojih, ki bi jih Angleži in
Amerikanci dali Italiji, če bi ta podpisala svoj
koniec z vdajo. List priznava, da so razumljivi
vsi pogoji razen tistega o šolskem pouku, ki je
ocelca nesmiseln.

Na te besede švicarskega lista si dovolj-
jemo pripomniti, da ta pogoj ni prav nič nesmi-
seln. Znano je, da v Združenih državah že dolgo
govore o prenosni šolskega pouka, ki bi jo
bilo treba izvesti iz osnih državah. Ta prenosna
naj bi mlade rodove za vselej rešila vplivov
fasistovskega in narodno-socialističnega nauka.

Argentinska zunanja politika

Buenos Aires, 14. jul. AS. Nova argentinska
vlada je dala izjavo, ki kaže, da se bo zunanja
politika Argentine najbrž prilagodila politiki
drugih ameriških držav.

V odgovoru na pismo dr. Guanija, predsed-
nika medameriške komisije za politično ob-
rambo, argentinski zunanji minister admiral
Storin zatrjuje, da se argentinska vlada resno
zanimajo za vprašanje o pomoči, ki naj bi jo
Argentina dajala za varnost ameriške celine.
Omenja, da je vlada že izdala ukrepe, ki pre-
povedujejo skrivno radijsko poročanje. Poleg
tega pravi, da bi argentinska vlada rada za-
čela sodelovati z omenjeno komisijo in je za-
rada tega imenovala polnomočenega ministra dr.
Guillerna de Achavala za argentinskega za-
stopnika v njej. Komisija ima stalni sedež v
Montevideu. Minister pravi tudi, da bo vlada
razpravljala o 1. in 17. točki sklepov, sprejetih
na vseameriškem kongresu v Rio de Janeiro.
Ta poslednja točka se nanaša na nasprotnikovo
delovanje, nevarnosti Amerike, prva točka pa
priporočila pretrgati diplomatske stike z drža-
vami trojne zveze. Če bodo sklenili, da točke
17. ni mogoče uveljaviti brez uveljavljanja 1.
točke, je treba pričakovati, da bo Argentina
pretrgala diplomatske zveze z državami osi.

Lisbona, 14. julija. AS. V portugalskem mestu
Cavilha se je v cerkvi zrušil na vernike strop, ki
so ga popravljali. Nesreča se je zgodila ravno te-
daj, ko je bila sveta moša. Trije verniki so bili
ubiti, 23 pa ranjenih.

Hudi boji na siciliskem bojišču

Potopljeni: dva parnika, en rušilec; poškodovani: šest križark, dva rušilca, velik trgovski parnik
Sovražnik je izgubil 34 letal

Podmornice potopile štiri rušilce in 15.000 tonski parnik

Vojno poročilo št. 1145

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil ob-
javlja:

Sovražniku, ki stalno oskrbuje svojo ofenzivo
z novimi oddelki, se je posrečilo prevladati obrežni
zavoj od Licate do Auguste, pomikač se proti
gorskemu predelu na jugovzhodu Sicilije in se je
pokazal v ravnini Catanije.

Na vsem bojišču so italijanske in nemške čete
zapletene v hude boje.

Skupine naših torpednih letal so pri nočnih
poletih vzdolž obale vzhodne Sicilije potopile dva
velika parnika in rušilec in poškodovale šest kri-
žark, od teh eno težko, dva rušilca in velik tr-
govski parnik in mnogo drugega manjšega ladjstva.

V letalskih dvo bojih nad otokom so lovci osi
sestrelili 11 letal, 12 drugih letal pa je uničilo top-
ništvo Sicilije, štiri letala je sestrelilo protiletalsko
topništvo na Sardiniji, 7 torpednih letal pa naše
edince na plovbi.

Štirinajst naših letal se ni vrnilo z dnevnih po-
letov.

Na srednjem delu Sredozemskega morja je
podmornica pod poveljstvom poročnika bojnega
broda Alberta Donata iz La Spezie potopila 15.000-
tonski parnik, neka druga podmornica je pod po-
veljstvom poročnika bojnega broda Pasquale Bel-
trame iz Savone oddala salvo torpedov proti sku-
pini rušilcev, od katerih sta bila dva zadeta; tretja
podmornica pa je pod poveljstvom poročnika bo-
jnega broda Renata Scandale iz Castel Franca Emi-
lia torpedirala rušilec vrste »Jervis« in rušilec
vrste »Pearl«. Smatrali je, da so vsi trije rušilci
potopljeni.

Podmornica, ki je potopila križarko, o kateri
poroča vojno poročilo št. 1143, je pod poveljstvom
poročnika bojnega broda Arcangela Giliertija iz
Napoli.

Žrtve poletov na Reggio Calabria in Messina,
omenjene v včerajšnjem vojnem poročilu, so se v
Reggio Calabria dvignile na 100 mrtvih in 53 ran-
jenih, v Messina pa znašajo 76 mrtvih in 2 ranjena.

Tanger, 14. julija. AS. Člani italijanske kolo-
nije so včeraj popoldne zapustili delo in se podali

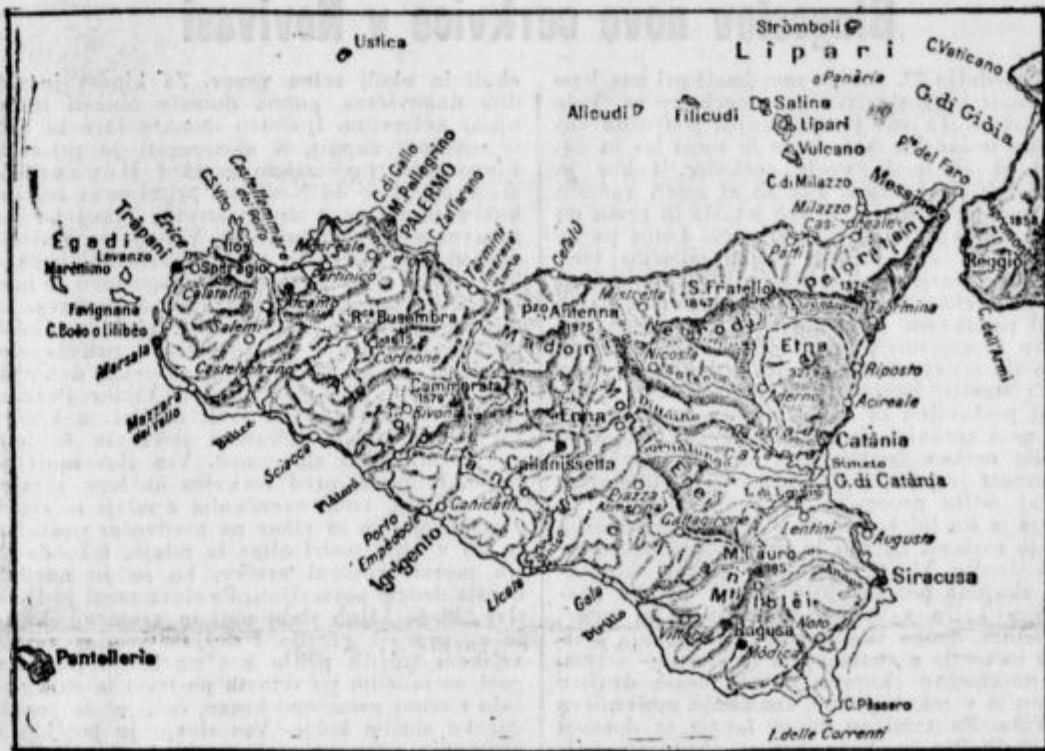
na sedež italijanskega konzulata, da bi tam izra-
zili čustva vzajemnosti in predanosti italijanskega
prebivalstva režimu in Duceju. Generalni konzul
je v svojem govoru poveljeval visokega duha bor-
benosti italijanskega naroda in italijanske vojske
in je povabil navzoče, da naj z zaupanjem gledajo
na moralne in materialne sile vojakov in italijan-
skega ljudstva, prav tako pa naj verujejo v ne-
izogibno zmago Italije. Množica Italijanov je pri-
redila pristrčno in navdušeno manifestacijo za Kralja
in Cesarja, Duceju, vojski in sicilijanskemu prebi-
valstvu.

Bukarešta, 14. julija. AS. Romunski tisk pove-

ličuje resno in junško obnašanje italijanskega
ljudstva in podčrtava, da angleški in ameriški na-
pad ni prišel nepričakovano ter je zelo povečal
veljo Italije upirati se in zmagati.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 14. julija. AS. Finsko uradno poro-
čilo pravi: V zadnjih 24 urah je bil na zahodnem
odseku bojišča pri Aunusu odbit napad majhnega
ruskega oddelka. Na drugih odsekih bojišča nič
posebnega.

Sovjetski protinapadi so se ponesrečili

Siloviti boji pri Orlu — Sovražnik izgubil nad 400 tankov — Angleška
letala so poškodovala aachensko stolnico

Hitlerjev glavni stan, 14. julija. Vrhovno
poveljstvo nemške vojske je objavilo danes
naslednje poročilo:

Močni protinapadi Sovjetov v prostoru pri
Bjelgorodu so se včeraj ponesrečili z naj-
težjimi sovjetskimi izgubami. Samo v enem od-
seku sta bila 2 sovražna polka popolnoma raz-
bita in mnogo ujetnikov zajetih. Sovražnik je

izgubil v tem odseku tudi včeraj spet nad 200
oklepnih vozil.

V prostoru vzhodno in severno od Orla
so izvedli Sovjeti spet z ojačenimi silami mo-
čne napade. Boji, v katerih sovražnik kljub naj-
težjim izgubam ni dosegel nobenega uspeha,
se trenutno, potem ko so nemške rezerve prešle
k protinapadom, še z veliko silovitostjo na-
daljujejo. V zadnjih dveh dneh je sovražnik tudi
tukaj izgubil nad 200 oklepnih vozil.

Nemško letalstvo je z močnimi silami po-
seglo v borbe na vzhodni fronti in uničilo šte-
vilna oklepna vozila ter sestrelilo 212 sovraž-
nih letal.

V južni Siciliji so nemške in italijanske
čete še nadalje v težkih bojih s sovražnimi izkra-
niti četami, ki skušajo napadati iz črte Augusta-
Licata naše postojanke v gorovju in južno od Ca-
tanije. Nemški in italijanski letalski oddelki so
z uspehom nadaljevali svoje neprestane napade
proti britansko-ameriški vojni brodovju in
transportnemu ladjstvu. 34 sovražnih letal je bilo
v Sredozemlju sestreljenih.

Oddelki britanskih bombnikov so izvedli v
pretekli noči težak terorističen napad proti mestu
Aachen. V stanovanjskih okrajih notranjega in
starega mesta je nastalo veliko razdejaje. Mnogo
javnih poslopij in kulturnih ustanov je bilo uniče-

no. Aachenska stolnica je bila zadeta.
Prebivalstvo je imelo težke izgube. Pri prihajanju
in odletu ter nad mestom je bilo sestreljenih 21
bombnikov.

Kakor poročajo naknadno, je bilo iz skupine
bombnikov, ki je v noči na 13. julij napadla Tu-
rin, pri doletu in odletu od nemške protiletalske
obrambe sestreljenih 11 štirimotornih letal.

Nemška bojna letala so v pretekli noči napad-
la z bombami vseh kalibrov pristanišče in mesto
Hull in vojaško važne cilje ob južni obali Anglije.

Berlin, 14. julija. AS. Nemško letalstvo je vče-
raj silovito napadlo topniške postojanke in sovjets-
ke kolone za oskrbovanje na točkah, kjer najbolj
besni borba med Bjelgorodom in Orlom. Skupine
stirmoglavskih letal so tudi večkrat zadele zbirališ-
ča čet in strojniška gnezda ter metale plamenov.
Uničenih je bilo 71 sovjetskih tankov. Mnogo topov
je moralo umolkneti. Lovci in protiletalsko topni-
štvo je včeraj skupno sestrelilo 103 sovjetska le-
tala, ne da bi Nemci imeli kakršne koli izgube.

Stockholm, 14. julija. AS. Londonski listi pi-
šejo, da je bil napad, ki so ga nemška letala dne
12. julija izvedla nad Londonom, eden najhujših.
Škoda v prestolnici in v nekaterih drugih krajih
Anglije je precejšnja. Vključno izredno obsežni pro-
tiletalski obrambi so nemška letala nad Londonom
več kot pol ure uveljavljala svojo premoč in so na
mesto zmetala mnogo zažigalnih in eksplozivnih
bomb, ki so padle na industrijske naprave.

Ameriški list sviri pred optimizmom

Buenos Aires, 14. julija. AS. »New York Times«
objavlja članek o splošnem položaju in pravi, da
dejstvo, da so zavezanci po dolgem času obrambe
prešli v ofenzivo, še ne pomeni zmage. List piše:
»Dasi je Nemčija izpostavljena letalskim napadom
in kljub svojim preteklim izgubam, je ta država še
vedno tako velika, da morajo zavezanci razviti
vse svoje sile, da bi jo premagali. Japonska po-
staja vedno bolj močna, ker izrablja svoje zasede-
ne pokrajine. Potem, ko so se zavezanci izognili
porazu, stoji sedaj pred nalogo, da morajo uničiti
države osi. Edina smernica pa je, da je treba ema-
trati to nalogo za težjo, kakor pa je bila prva.«

Japonci hvalijo sicilisko obrambo

Tokio, 13. julija. AS. Ves tisk piše obsežno o
bojih v Siciliji. Dnevnik »Nairku Simpo« podaja
menen japonskih vojaških krogov in pravi, da je
sedanji potek bojev na Sredozemskem morju zani-
mitiv tudi za vzhodno Azijo. Zdi se, da so opera-
cije na Sredozemskem morju v časovni zvezi z
boji v Rusiji in prav tako s sovražno ofenzivo
proti otokom Rendova. Nova Georgija in Nova
Gvineja. List pripoveduje, da je sovražnik na vseh
bojiščih sprožil istočasno ofenzivo, ki pa se ji
bodo države trozveze kar najučinkoviteje uprle.
List povečuje pogum čet, ki branijo Sicilijo.
ga poročila da dodajajo, da so bile vržene za-
žigalne in eksplozivne bombe na razne kraje,
zlasti še v kantonih Bern, Friburg, Vaud in
Neuchatel.

Neodvisnost azijskih dežel se uvaja

Obljube trojne zveze azijskemu prebivalstvu se uresničujejo

Šonan, 14. julija. AS. Po vojaški zasedbi Bir-
manije, Malajskega polotoka, Nizozemske Indije,
Filipinov je japonska vlada takoj v skladu s svo-
jim programom začela hitro obnovljati te pokrajine.
S tem postavlja japonska vlada temelje za bu-
dodo politično neodvisnost, ki naj tem pokrajinam
omogoči, da bi se same vladale.

Kakor je znano, so bile vse te pokrajine de-
jansko do sedaj gospodarsko izrabljane od 9 mili-
onov evropskih prebivalcev, dasi živi v teh po-
krajinah nad 60 milijonov ljudi. Tujec je nasilno do
sedaj temu prebivalstvu ukazoval, kaj mora sadi-
ti in koliko pridelka mora oddati raznim družbam
v Indiji. Te družbe pa so bile v rokah židovskih
bančnikov v Londonu in v Amsterdamu, domačini
pa sploh niso smeli imeti nobenega deleža pri teh
dohodkih.

Neodvisnost Malajskega polotoka se sedaj
proučuje, uvaja se neodvisnost Filipinov, ki so bili
do sedaj v ameriškem suženstvu in gibanje neod-
visnosti se širi na Javo. V Diakarti je bilo posve-
tovanje japonskih vojaških guvernerjev na Javi in
na tej konferenci so obravnavali upravne ukrepe,
ki naj omogočijo prebivalstvu sodelovanje pri vo-
dstvu zadev. Doba angloaškega suženstva je mimo

in obljube trojne zveze temu prebivalstvu se ures-
ničujejo.

Švicarski protest v Londonu

Bern, 14. julija. AS. Uradno je bilo objavljeno,
da je bilo švicarskemu poslanstvu v Londonu na-
ročeno, da naj z vsi odločnostjo protestira proti
novim hudim kršitvam švicarske nevtralnosti. Mno-
go angleških letal je v noči od 12. na 13. julij pre-
letelo švicarsko ozemlje. Poslanstvo mora zahte-
vati povračilo škode, ki so jo prizadejale bombe,
te bombe so angleška letala metala na švicarsko
ozemlje.

Knox o nevarnosti podmorniške voje

Lisbona, 14. julija. AS. Polkovnik Knox, ameriški
mornariški minister, je izjavil, da so se sicer ame-
riške pomorske izgube v maju in v juniju zmanjšale.
Toda podmorniška vojna pripravila še mnogo pre-
senečenj Združenim državam. Amerika se mora
namreč bojevati proti zelo žilavemu nasprotniku.
(RR.)

Usoda zapuščenih krivih prerokov

V enem izmed zadnjih skrivnih listov, ki jih izdaja nič manj skrita »osvobodilna fronta« si je dal »tovariš« Boris Kidrič duška v članku, s katerim si je privoščil skupino ljudi, ki jih imenuje »sredino«.

Njegov izliv je znak prikritje jeze, ker ti ljudje niso hoteli sodelovati z OF. Medtem ko bi rad dokazal s frazami neopornost tega protikomunističnega gibanja, ne doseže drugega, kakor da odkrije svojo zavist proti vsem tistim, kateri niso hoteli vezati svoje usode z usodo komunističnih banditov. S to jezo in s temi argumenti, s katerimi bi rad potrdil svoje teorije, pa Kidrič samo dokazuje, da so komunisti že osamljeni in da bodo taki ostali in da ima protikomunistično gibanje ljudi iz sredine vpliv, mimo katerega komunisti ne morejo iti. Če ne bi bilo tako, ne bi bilo potrebno, da je Kidrič vzel pero v roke in napisal ta izliv kolovodje, kateremu nočejo ostati v rokah niti poveljstva.

Kidričevo pisanje je polno protislovij in tako rečno na političnih mislih, da potrjuje načelo, po katerem ni dovolj, če se nekdo postavi na vodilno mesto neznanega krdeca, ampak mora biti tudi inteligent; in Kidrič se v tem članku, ki ima na koncu celo podpisano njegovo ime in priimek niti najmanj ne trudi, da bi se bralcem vsaj takšen zdel. Potem, ko je dokazal, da je gibanje »sredine« bilo že od začetka protinarodno — seveda v smislu, kakor to razumejo slovenski komunisti — odkriva celo, da je to sredina OF hotela pritegniti k sodelovanju in da se je zato, da bi jo pripravila k pristopu, močno trudila.

Toda, če je bila sredina protinarodna, če ni hotela kakor komunisti zbrisati Slovencev iz zgodovine zato, da bi izročila »soščeno« Slovenijo boljševiki Rusiji — to se namreč po Kidriču pravi biti naroden — zakaj potem takšni napori, vpreči sredino v svoj voz. Če je ta sredina, kakor pravi, tako zelo brezpomembna in ne uživa nobenega ugleda, zakaj

potem tako vpitje in tolikšno razburjanje proti tistem, ki jo sestavlja.

Odgovor je takoj dan: OF že čuti, da je osamljena in da ne predstavlja nič več drugega kakor internacionalni komunizem; čuti, da slovenski narod, razen majhne manjšine, ki ne more nič izgubiti, ker je že izgubila prav vse s častjo vred, ni z njo in jo sovraži kot povzročitelja vsega gorja.

Ljudstvo ve, da nastopijo OF ne vodijo plemenita čustva, ampak samo sovraštvo do vsega, kar predstavlja njegovo duhovno dediščino: vero, družino in izročila.

Ljudstvo ve, da bi sovjetska republika v Sloveniji predstavljala le ruševine in zmedo, najhujše suženjstvo, da bi pomenila odpoved vsakršni blaginji, in bi prinesla trpljenje, boleznin in smrt. Iz prav teh razlogov noče nihče, ki še ni moralno in gnetno popolnoma uničen, poznati »tovariš« Kidriča in noče pristopiti v njegove vrste in prav zato različne stranke nočejo nič slišati ne o njem, ne o njegovih pajdaših.

Protikomunistična milica še ni izgubila svojega ugleda, je simbol ljudske volje, obračunati s komunizmom zato, da se rešijo izročilo, družina, slovenska čast.

Protikomunistična milica je sestavljena iz kmetov, iz težakov, iz delavcev tistega naroda, ki ga je hotela OF prevariti, ki pa je po pridobljenih izkušnjah videl brez pomislekov, kašna pot se mu obeta.

Kidrič končava svoje pisanje govoreč o »jasnih« in »slavnih« ruskih zmagah. Naj rajši molči s takimi poskusi. Saj se ga nihče ne boji. Če bi bila ruska vojna poročila resnična, bi danes morali boljševiki stati ne samo v Berlinu, ampak že na atlantski obali.

V eni sami točki ima Kidrič prav: tam, kjer pravi, da srednje poti ni. Res je, kdor ni z njim, je proti njemu. In proti njemu so se dvignili vsi Slovenci, ki imajo še svojo glavo.

Blagoslov nove cerkvice v Novivasi

V nedeljo 27. junija smo imeli pri nas lepo slovesnost blagoslovitve nove cerkvice sv. Vida v Novivasi. Ta vas je najmanjša podružna vas obširne jelšanske fare. Steje le osem hiš in do sedaj ni še imela svoje cerkvice, kakor jo imajo vse druge vasi. Pač so si želeli vaščani in si tudi prizadevali že več let, da bi prišli do kapelice vsaj, če ne do cerkvice. Letos pa se je kljub težkim vojnim časom odločilo vseh osem gospodarjev in enoglasno sklenilo sezidati si malo cerkev v čast sv. Vidu mučencu, ki je že od pradavnih časov zavetnik te vasi. Zanimivo je zapisati to, da je imela pred 250 leti — do tja segajo farne matice — pravtako osem hišnih številk kakor danes. Letos na 2. maja je bil postavljen in blagoslovljen temeljni kamen novi cerkvi, še ne dva meseca potem pa je bila cerkev že sezidana in blagoslovljena. Slovesnost je pričela v farni cerkvi, odkoder je zjutraj odšla procesija proti novi cerkvi. Za krizar je šla šolska mladina in Marijina družba s svojo zastavo. Za njo je šlo okoli 60 belooblečenih družic, ki so tvorile tri glavne skupine. Prva skupina pomenjačajo vero z velikim znamenjem križa s trnjem ovenčanim in venci okrašenim, druga skupina božjega upanja s sidrom in tretja z znamenjem ljubezni — srcem. Vse posamezne skupine so obkrožale družice ter nosile v rokah palme, znamenje mučenčine sv. Vida. Za temi so štirje fantje iz domače vasi nosili kip sv. Vida. Kip so obkrožale najmanjše družice ter na malih praporčkih nosile

okoli in okoli zelen venec. Za kipom je sledila duhovščina, potem domače oblasti in za njimi številno ljudstvo domače fare in tudi iz sosednih župnij. K slovesnosti je prišel iz Fiume tudi prevzvišeni g. škof Ilugon Canozzo, ki je do Novevsi prišel prav isti čas kakor procesija z druge strani. Takoj po pozdravnih pesmi zavetniku sv. Vidu je prevzvišeni gospod škof obkrožen od enajstih duhovnikov blagoslovil novo cerkvo. Po blagoslovu je imel kratek in lep nagovor na zbrano ljudstvo. Po tem nagovoru je imel tudi č. g. Miha Golob prazniško pridigo. Po pridigi je pričela slovesna sv. maša, ki jo je ob asistenci duhovnikov daroval domači g. dekan Viktor Perkan. Med sveto mašo in po sveti daritvi so krasno prepevali domači jelšanski pevci in še bolj povzdignili lepo slovesnost. Vsa slovesnost se je vršila zunaj pred cerkvico na lepo zgrajenem oltarju, vsem ovenčanim z mlaji in venci. Strašno neurje in vihar na predvečer praznika je bil v hipu podrl oltar in mlaje, tako da so jih morali vaščani zvečer, ko se je nevihta unesla drugje postavljati. Po slovesnosti je ljudstvo, ki je kljub slabim pti in vremenu, ki je še na praznik grozilo z dežjem vendar v zelo velikem številu prišlo kot na božjo pot sem gori, se posedlo po vrtovih po travi in se krepčalo s seboj prineseno hrano, čakačjo še popoldanske službe božje. Vse slavje je poteklo v znamenju vere in molitve, ki jo je ljudstvo pokazalo z lepim obnašanjem in veliko udeležbo.

Gospodarstvo

Nagrada zmagovalcev v delovnih tekmah

Tiskovni urad pokrajinskega dopolnora sporoča:

V nedeljo 18. t. m. ob 11. uri bodo na sedežu pokrajinskega dopolnora (Tabor) nagradni zmagovalci v delovnih tekmah.

Prvi trije zmagovalci vsake tekme bodo morali biti točno ob napovedani uri v določenem prostoru.

Razlastitev tujih delničarjev v Romuniji. V Romuniji je bil izdan poseben zakon, po katerem je močje razlastiti določene vrste delnic in podobnih načinov gospodarske sodelazbe. Razlastitev pride v poštev, kadar je večina delnic v rokah tujih državljanzov, katerih države so kaj podobnega storile proti romunskim delničarjem. Razlastitev pride dalje v poštev tudi, kadar se družbe pregreše z nedovoljenimi deviznimi kupčijami, z oduševstvom ali s prikrivanjem inozemskih ali judovskih gospodarskih koristi. Odredba velja tudi za tista podjetja, ki so tri četrtine svojih proizvodov že skozi pet let dobavljala državi.

Romunija kupuje poljedelske stroje v Nemčiji. Po dogovoru z Nemčijo je nakupila Romunija za svoje poljedelstvo 1050 traktorjev, 21.000 plugov,

2300 strojev za okopavanje, 100 posebnih plugov za traktorje, 3500 bran, 21.000 sejnalnih strojev in po nekaj sto kosilnih in žetvenih strojev.

Letina v Ukrajini ne bo neugodna, tako je ugotovil na zborovanju te dni generalni komisar v Zitomirju, čeprav je ozimina trpela podobno kakor prejšnje leto zaradi neugodnega vremena. Vendar je bila škoda manjša in je tudi pomladansko vreme bilo ugodnejše. Tudi sadovnjaki in vinogradi obetajo dober donos.

Racionalizacija v izdelovanju živalnih strojev za domača gospodinjstva. Nemški državni pooblaščenec za izdelovanje strojev je razveljavil dosedanje odredbo o racionalizaciji pri izdelovanju živalnih strojev in odredil, naj se odtlej izdelujeta le dve vrsti živalnih strojev za domačo gospodinjstvo uporabo. Prvi model je navadni živalni stroj, ki gre največ za izvoz, drugi pa je tako imenovani pogrežljivi živalni stroj. Živalne stroje lahko nabavljajo samo žrvice letalskih napadov, ki imajo veliko število otrok in podobno prizadeti.

Novi poskusi s riževimi nasadi na Hrvaškem. Na Jelaspolju pri Brodu in v dolini Nerete pri Opucnu so letos vnovič poskusili nasaditi riž. Ker je namakanje nasadov lahko izpeljati in riž je podnebje toplo, je prav verjetno, da bodo nasadi uspešni in da bo NDH uspelo povečati pridelek domačega riža.

Rejcem goveje živine

Ljubljanski komisinar Prevoda obvešča vse rejce goveje živine o oddaji živine:

Po novi uredbi o prijavi in zapori goveje živine (Službeni list za Ljubljansko pokrajino, kos 44, z dne 2. junija t. l.) morajo tudi rejci, ki imajo samo eno ali dve glavi goveje živine oddati 30% od vse prijavljene teže svoje goveje živine. Zato bodo morali ti rejci Prevodu oddati vsa teleta. Če pa krava ne bi imela teleta, se morajo trije ali štirje rejci dogovoriti tako, da bodo dali za Prevod vsaj skupaj eno odraslo žival in z njo krili obvezo za Prevod vseh treh ali štirih rejcev.

V kratkem vsi rejci dobe od pristojnih občin odloke, koliko žive teže so obvezani oddati Prevodu za leto 1943-44. na podlagi pri zadnjem popisu prijavljene teže. Svetujemo tistim rejcem, ki bodo morali oddati manjše teže, da te oddaje opravijo kolikor je mogoče naglo in čimprej, tako da jim ob koncu obvezne dobe ne bo treba pošiljati strogih pozivov za oddajo. Kdor ima pa živino za oddajo Prevodu že pripravljeno, lahko oddajo takoj neznani, v kmetiškem odseku mestnega gospodarskega urada v Puccinjevi ulici št. 2 ali pa pri pristojni okoljski občini.

Vsa teleta, ki jih rejci nameravajo oddati Prevodu, morajo biti iz občin poslana z rdečim pozivnim in potnim listom mestni klavnic v Ljubljano vsako sredo ob 10 dopoldne. To velja za občine Ljubljana, Log, Brezovica, Dobrova, Jezica, Polje, Dobruš, Zelimlje, Ig in Tomislje.

Zaradi natančnega pregleda stanja goveje živine bodo rejci po novi uredbi morali takoj, od dneva popisa živine dalje v 10 dneh Prevodu s posredovanjem pristojnih občin javljati vsako spremembo stanja goveje živine, torej telitve, pogine (s priloženim živnozdravniškim potrdilom), prodaje, nakupe — skratka vse spremembe števila goveje živine.

Po čl. 8 nove uredbe o prijavi in zapori goveje živine je prepovedan sleherni odgon goveje živine iz občine brez odobritve občinskega preskrbovalnega urada. Ta urad pa sme prodajo živine dovoliti šele tedaj, ko se je po pristojnem komisariatu Prevoda prepričal, da je prodajalec Prevodu za tekoče leto že oddal vso predpisano težo. To se bo praktično izvajalo tako, da bodo občine v seznam zapisale obvezo prodajalca, da bo tako ob prvem pozivu Prevoda ali občine oddal vso predpisano težo goveje živine za Prevod. Na podlagi te pisne obveze prodajalca sme občina šele dati živinski potni list. V takih primerih, kjer ima prodajalec malo živine, pa bi zaradi njene prodaje ne mogel kasneje kriti obvezne oddaje, se mora občini obvezati kupec, da bo on Prevodu oddal 30% prijavljene teže kupljene živali na račun prodajalca.

Živinske potne liste za prodajo goveje živine na področju ljubljanske občine izdaja mestna klavnica, toda samo na podlagi pismenega dovoljenja komisariata Prevoda, ki se rejci pri njem obveže, da bo na prvi poziv oddal vso predpisano težo za Prevod. Komisinar Prevoda uraduje v kmetiškem odseku mestnega gospodarskega urada v Puccinjevi (prej Knafljevi) ulici št. 2.

V okoljskih občinah dobe rejci živinske potne liste pri svojih občinah enako samo na podlagi pismenih obvez za oddajo Prevodu.

Opozarjamo vse, da člen 9 te uredbe za nene kršitelje predpisuje kazen od 500 do 5000 lir globe ali zapor do dveh mesecev.

Sodba vojaškega sodišča

Vojaško sodišče v Ljubljani je sodilo te dni samskega Kosca Ivana, roj. v Podutiku pri Ljubljani 7. 1. 1921 in tam stanujočega. Kosce Ljubljani 7. 1. 1921 in tam stanujočega. Koscev Ivan je bil obtožen: a) da je v noči od 12. na 13. julij 1942 z drugimi nepoznanci nasilno odvedel in vzelo osebo svobodno Bajd Josipina, Bajd Franciški in Bajd Alči; b) atentata proti varnosti države, ker je izvrševal sabotažna dejanja; c) članstva v prevratniški družbi; d) članstva v oboženi tolpi; e) nošenje orožja in streliva brez oblastnega dovoljenja; f) ogrožanja življenja članov oboženi sil in g) atentata na javna prometna sredstva. Sodišče je priprtega Kosca Ivana epizolno krivega prve, druge, tretje točke, od nadaljnjih štirih pa ga je oprostil zaradi pomanjkanja dokazov. Obsojilo ga je na dosmrtno ječo z vsemi pravnimi posledicami.

Vojaško sodišče je te dni sodilo Antona Simenca, ki se je rodil 19. IX. 1913 v Oslevanu in ki je stanoval v Metliki, kjer je bil občinski tajnik. Obtožen je bil, da je sodeloval v prevratniški družbi in da je sodeloval v oboženi tolpi. Sodišče ga je spoznalo za krivega in ga je obsojilo na dosmrtno ječo z vsemi pravnimi posledicami.

Te dni je vojaško sodišče sodilo Stareta Avgusta, ki se je rodil 26. VII. 1918 v Zalogu in je tam stanoval, ter Smrekarja Ludvika, iz Podlipoglavja in tam stanujočega, rojenega dne 19. IX. 1918. Oba sta bila obtožena a) da sta rušila javno varnost; b) da sta sodelovala v prevratniški družbi; c) da sta sodelovala v oboženi tolpi; d) da sta nosila orožje in strelivo brez oblastnega dovoljenja; e) da sta ogražala pri Srednji vasi 4. aprila letos življenje pripadnikov oboženi sil, ker sta se udeležila napadov na protikomunistično milico. Sodišče je spoznalo oba kriva vseh obtožb razen prve in zadnje in ju je obsojilo na dosmrtno ječo z vsemi pravnimi posledicami.

Rasputinov vpliv. Ob prvem srečanju pa se je omejil na prezirljivo zadržanost, kar pa carici nikakor ni bilo po volji. Ta minister, ki je hotel delati predvsem za narod, ni imel nikakega razumevanja za ljudsko dušo, za vernost, ki je bila pravi zaklad te duše? Od tega trenutka dalje se carica ni več zmenila za Stolipinovo politično prizadevanje. Videla je v njem samo še čisto navadnega ministra, kakor jih je bilo že mnogo; morda je bil sposobnejši od drugih, nikakor pa ni bil poklican, da reši Rusijo. Carica je bila prepričana, da rešitev ne more priti po gospodarski uraditvi, pač pa po ljudski mistiki. Ker ni razumela Stolipinovega dela je postala do njega hladna in v njenem srcu se je začenjala vzbujati celo neka mržnja do njega, ker je videla, kako je njegova veljava od dne do dne rasla, tako da je skoraj zasenčila carjev ugled. Ne da bi nosil naslov diktatorja, je to v resnici bil skozi pet let. Včasih je to svojo oblast tudi dal čutiti. Tu pa tam je narahlo ranil carjevo samoljublje, kar je carico bolj zadelo kot njenega soproga. Morda so hudobni ljudje prinesli carici na ušesa kako njegovo neprevidno besedo ali jo celo potvorili, morda je bil vzrok tudi kaka nerodnost s strani ministrov domačih... Nima pomena, da bi razpravljali tu o takih malenkostih. Vendar pa so te malenkosti še povečale caričino nenaklonjenost do zadnjega velikega ruskega državnika.

Caričina nenaklonjenost pa bi prav za prav ne imela nevarnejših posledic, kajti v tej dobi se carica še ni neposredno zanimala za politiko. Zlo pa je bilo v tem, ker ne samo da ni podpirala ministrskega prizadevanja, ampak se je še vedno bolj poglabljala v vero, da more le čudež rešiti Rusijo. Zdelo se ji je, da že opaža prve znake te čudežne rešitve: Noben zdravnik ni mogel pomagati njenemu ljubljemu otroku, Rasputinova navzočnost in njegove molitve pa so mu prinesle občutno olajšanje.

Andrej Anton:

18

Kako postanem javen delavec

CETIRTO POGLAVJE

Spoznavanje ljudi

Pogoj za spoznavanje ljudi

Na splošno se ne bi mogli pohvaliti, da je naše poznanje ljudi posebno temeljito. Resnično poznanje globin človeške duše, ki bi nam odkrilo meje in možnosti dušnega in slabega v človeku, se odmika naši vednosti in je znano le Bogu. V mladih letih se navadno zgodi, da vrednost ljudi precejšujemo, ne le po njihovi veljavi, ampak tudi po silah, ki mislimo, da tiče v njih, a v kasnejših letih nas večkrat zaneše v drugo skrajnost, da postanemo do ljudi brezbrizni. Pravo pa zadene tisti, ki vrednost ljudi ne precejšuje, — kar vodi prej ali slej do razočaranja, — pa tudi ni brezbrizen za njih usodo, — kar more biti le trdo, sebično srce. Veliko poznanje ljudi si pridobi tisti, ki jih ljubi: a ne kot neka vzvišena, polna bitja, pač pa bitja, ki so poklicana k vzvišenemu in plemenitemu življenju. Kdor ljudi ljubi in jim vedno dobro hoče, more ljubiti človeka kljub velikim napakam in nepopolnostim, ki jih na njem opazuje, ali recimo: ravno zaradi njegovih napak in zablod. Kajti ljubezen tu na zemlji čuti nagnjenje in potrebo, da pomaga, rešuje, dela dobro...

Nesebična ljubezen je torej prvi pogoj za globlje spoznanje ljudi. Kdor od ljudi veliko zase pričakuje, jih bo vedno motril pod vidikom svojih lastnih interesov, in kdor nujno potrebuje njihove pomoči, se jih bo bal in trepetal za njih naklonjenost. Za stvarno presojo ljudi je torej potrebna gotova gospodarska pa tudi duhovna neodvisnost. Le kdor je v srečnem položaju, da more za ljudi kvečjemu kaj dobrega storiti, ne da bi zaradi tega pričakoval plačila in uslug, jih bo lahko brez strahu in brez pretiranega nagnjenja spoznaval takšne, kakor v resnici so. Potem jih bo tudi od njihove najslabše strani mogel prenašati, ne da bi jih pričel mrziti ali prezirati. Brez ljubezni pa vsako globlje spoznanje ljudi največkrat vodi v prezir in brezbriznost do človeške družbe, pogosto tudi naravnost v pesimizem.

Zaradi tega ni veliko vredno proučevanje ljudi, ki ga vodijo tako imenovani »humanitarni« nagibi, ali pa, če hoče kdo ljudi spoznavati za svoje sebične, koristolovske namene. Ljudi je treba spoznavati in proučevati zaradi njih samih, da jim tako moreš tem več in tem bolje koristiti. Najbolj točno presoja ljudi tisti, ki pri njih ničesar za sebe ne išče.

Res pa je, da so takšne lepe ljubezni zmogni le tisti, ki so se zasedali v Bogu. Pravo razmerje do človeka in veselje nad ljudmi brez sebičnih postranskih namenov je šele takrat mogoče doseči, kadar je ljubezen do Boga naša prva in največja ljubezen. Brez tega se človek človeka ali boji ali pa ga ljubi iz sebičnih namenov, ker je ljubljen in ker pričakuje, da se mu bo ljubezen vračala. Prav tako se najprimernejša občevanja z ljudmi, o čemer bomo kasneje govorili in ki sloni na njihovem poznanju, ne bomo naučili, če bomo pogosto v stiku z ljudmi, kakor mnogi zmotno mislijo, temveč ako bomo veliko občevali z Bogom. Kdor živi z Bogom, se polagoma navadi gledati na stvari in na ljudi s pravičnim božjim očesom, ki pusti, da njegovo sonce sije na dobre in hudobne. Brez trdnega zaupanja v Boga božji zidal na ljudi in boš nujno doživljal razočaranja.

Kdor hoče imeti velik vpliv na ljudi in jih osvojiti, jih mora rad imeti. Več mora nanje misliti in na njihovo dobrobit, kakor pa na svojo korist. Če bo iskal svojo korist, bo moral kmalu spoznati, da imajo ljudje izredno tanko razvit čut za sebičnost, do katere čutijo notranji odpor. Tudi preprosti in neuki ljudje, navadno v tem pogledu hitro človeka pravilno presodijo.

Po čem spoznaš ljudi

Veliko je načinov, s katerimi vsak človek hote ali ne hote razodeva svoj značaj. Izpostavljani smo neprestano opazovanju okolice, ki si polagoma o nas ustvari svoje dobro ali slabo mnenje. Sicer ne bomo trdili, da ljudska sodba vedno pravo zadene, ko vemo, da se večkrat tudi moti. Toda na splošno moramo reči, da je ustaljena ljudska sodba o kakem človeku težko popolnoma pogrešna in je zato nek činitelj pri spoznavanju ljudi. Posebno se redko zgodi, da bi o dobrem človeku imel svet prav do zadnjega zmotno sodbo. Ljudje, ki delujejo v javnem življenju sicer doživljajo, da jih ljudstvo enkrat kuje v nebo, a drugič pošilja k vragu, kakor pač valovi njegova nestalna naklonjenost, toda mimo trenutnih mnenj se šešamos o vsakem javnem delavcu le ustvari ljudska sodba, in sicer v vseh političnih taborih, ki precej pravilno izlušči njegovo resnično vrednost.

Vremenska napoved. 15. julija (četrtek): pretežno jasno, podnevi vročina. 16. julija (petek): isto.

Ta načrt je začel Stolipin uresničevati že takoj v letu 1906, kljub divjemu odporu desnice in leve. Za levičarske stranke je taka sprememba agrarnega sistema uničevala vse njihove upe, kajti smatrale so »mirne kot prvo celico bodočega kolektivizma, Konservativci pa so z grozo gledali uničenje občinskega sistema, ki je že toliko stoletij bil podlaga vsega življenja na deželi. Tudi ti so se zavedali, da bi taka gospodarska preobnova popolnoma spremenila miselnost kmetijskega ljudstva, toda vpraševali so se, če bi ta sprememba bila dobra. Kakor smo že videli, mistika o »mužiku bogonosecu« ni bila caričina iznajdba. Bila je del nacionalistične ideologije, ki je imela mnogo pristašev, ki so se bali, da bi jo kdo skušal izničiti.

Od vseh vprašanj, ki so nastala zaradi Stolipinove agrarne reforme, omenjamo samo tiste, ki imajo kakršen koli etik z idejnimi spori, kajti samo ta so zanimala carico. Gospodarska stran te reforme ji je ostala tuja, ker pač ni poznala gospodarskega položaja dežele, Sicer pa bi s prezirno odklonila vsako misel na prednost gospodarskih vprašanj v načrtu, ki je stremel za ureditev razmer v državi. Ni se mnogo brigala za vprašanje, v kakšnih okoliščinah

64 kmet obdeluje zemljo. Zanj je bila važna samo duhovna vez, ki je družila zemljo s človekom, ki se je sklanjal nad njo, miselnost tega človeka, ki je živel v skupnosti z naravo in po njej z Bogom. Dobro je vedela, da je kolektivna posest ohranjala v kmetu nebriznost in nagon k domaćemu življenju; toda prav ta nagon je nagibal kmetško ljudstvo k temu, da so se podajali v velikih trumah na dolga romanja. V caričinih očeh pa je tak romar bil mnogo večje važnosti, kakor pa kmet, ki je bolj mislil na svojo njivo kot na svojo dušo. Bilo je torej več psiholoških razlogov zaradi katerih je carica bolj verjela Stolipinovim sovražnikom, kakor pa njegovim prijateljem. Še bolj pa je postala nezaupna do njega potem ko je spoznala, da Rasputin, katerega je sprejel, kakor smo že omenili, na carjevo željo, ni naredil nanj ugodnega vtisa.

Car je poslal Rasputina k ministarkemu predsedniku predvsem z namenom, da bi mu ozdravil bolno hčerko. Dva meseca pred Rasputinovim prihodom je bil izvršen na Stolipina terorističen napad. Atentatorji so poglani v zrak ministrov vilo. Kakih trideset ljudi je bilo ubitih in med številnimi ranjenci sta bila tudi dva ministrova otroka. Posebno ena izmed ministrovih hčerk je bila prav hudo ranjena. Razumljivo je, da sta vladarja posvetila vso pozornost ministru, ki ga je nesreča tako hudo zadela v njegovih najdražjih in ki je tudi sam komaj ušel smrti. Da bi bil v bodoče bolj varen, mu je car odkazal stanovanje v carski palači, kamor se je minister preselil z vso svojo družino. Tu je po carjevi želji sprejel Rasputina. Ta obisk pa ni imel nikakega uspeha. Obiekovalce ni naredil na bolno dekle nikakega posebnega vtisa in tudi njeno zdravstveno stanje se ni niti malo obrnilo na bolje. Kar se pa tiče Stolipina, je le preveč dobro poznal svet, iz katerega je izšel Rasputin, da bi ta mogel vzbuditi v njem kakršno koli zanimanje. Pozneje je bil prav on tisti, ki je opozaril carja na nevarnost, ki jo je predstavljal

Niso še izčrpane možnosti dobrodelnosti

Po ulici je šel gospod, očividno dobre volje. Naproti mu je prišel mlad človek, morda delavec, ki se je vračal iz bolnice ali lačen študent. Pristopil je, se odkril in zaprosil miloščino. Gospod je odprl listnico in mu brez obotavljanja poklonil bankovec petih lir. Ni veliko in tudi ne malo; ampak gospe, bila je očividno njegova žena, se je zdela moževa gesta naravnost razpisna.

»Za božjo voljo, pet lir si mu dal! Saj vendar veš, da skrbim jaz za berače! Vsak petek mi zvoni na vrata in vsakemu dam, kar mu pripada...«

In tako dalje. Vsakomur da morda po deset stotink, pride jih deset ali dvajset in to znaša liri ali dve dobrodelnosti na teden. Kar je več je razpisno. Ne glede na to, kaj lahko daš in česa, so ljudje, ki prosijo, potrebni. Marsikje ima dobrodelnost svoj sistem in temu sistemu se pravi po deset stotink človeku. Gospod, ki je bil dobre volje, in je odrejal petak, je morda zaslužil onega dne 50 ali 500 lir več kot je mislil. Bil je pač dobre volje, morda je sploh človek sočutja in je podaril potrebnemu mlademu vsoto, za katero si lahko kupi krožnik tople prikuhe, fiziološko solato ali kaj podobnega.

Ko je ista gospa sedela z možem v restavraciji, ji še na misel ni prišlo, da je bilo razpisno, ko sta potrosila za večerjo in vino okrog 50 lir. Veliko jih je, ki tako pojmujejo dobrodelnost. Gre za gesto, s katero odpravi človeka in za videz, da si mu pomagala. Ne rečem, veliko je 10 stotink za marsikoga, ki živi sam v pomanjkanju; takemu pomeni zvonjenje ob petkih in dajanje drobca že resnično žrtev. Toda glede zaslužka in potreb smo si ljudje zelo različni. Nekateri preživljajo družine z dohodki okrog 20, 30 ali 40 lir dnevno, in tem štejemo v dobro, če si kar koli pritržajo v prid

onim, ki so še bolj potrebni. Toda 10 stotink ne more biti merilo za one, ki vpišejo ob večerih v svoje poslovne knjige po 200, 300 ali 400 lir čiste dobičke. Njih naloga so s stališča krščanske dobrodelnosti ali socialne pravičnosti vsakakor drugačne.

Posebno pa velja to za katoličane, ki so deležni nauk o ljubezni do bližnjega. V krščanskih dobrodelnih organizacijah vemo za marsikoga, ki daje svoj odgovarjajoči delež. Toda ne manjka tudi tih, ki so navajeni na sistem desetih stotink. Je v tem skvarjeno pojmovanje krščanstva, če kdo v teh težkih časih kupi doma premoženje, na zunaj pa tarne, da mu trda prede in se tako zavaruje pred vsakim, ki bi ga prosil za posojilo ali pomoč. Od vsakega dobrega človeka terja Pravica tudi žrtev, zakaj velika je zapoved, ki pravi, ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!

Ljubljancem bi delali krivico, če bi trdili, da so trdega srca. Drži pa tudi, da še niso izčrpane vse možnosti dobrodelnosti. Tu pa tam imajo v zalogi še živila, od katerih bi lahko pogrešali merico moke, sladkorja ali česar koli drugega, če gre za potrebe bolne družine. Kdor še ni bil v stiski pač ne ve, kaj pomeni zapuščenemu človeku, ki si

sem ne more pomagati, še tako majhno darilo. Oslabljenemu telesu zaleže kot zdravilo, zagrenjenemu srcu pa vliva novega poguma.

Ne gre samo za reveže, ki trkajo ob petkih na vrata. Vsakdo ima vrsto znancev, o katerih bi naj kdaj pa kdaj premislil, kako se jim godi. In če je človek dobrega srca, se bo kaj kmalu domislil, da bi lahko ponudil temu posojilo, onemu kos ponošene obleke ali par čevljev, zlasti veliko pa je možnosti za podpiranje otrok. In vedeti je treba, da so čisto najpotrebnejši oni, ki ne morejo prositi. Ali je mogoče, da ima veren človek mirno vest, ko premišluje, kaj vse bi lahko pogrešal doma, kaj vse bi lahko oddal potrebnijim znancom ali neznancom, pa če tega ne stori! Ali še lahko govorimo v takem primeru o dobrem kristjani?

Na drugi strani slišimo o družinah, ki so vzele pod svojo streho dva, tri in več sorodnikov, prijateljev ali znancev. Slišimo o hišnem posestniku, ki vsak mesec obišče družine najemnikov in jim prinese male priboljške za kuhinjo. Slišimo o premožnih ljudeh, ki pošiljajo mesečno po 20 ali 30 zavojev hrane ali obleke potrebnim ljudem, znanim ali neznanim. Slišimo o uradniški družini, ki si pritrjuje od ust, da pošlje mesečno vsaj eno posojilo. In še vrsto primerov človekoljubne dobrodelnosti bi lahko našli. Naj velja onim, ki jih vršijo v javno priznanje, in onim, ki pozabljajo na svoje dolžnosti, kot klic vesti!

O, srečni časi kislih kumaric

Še nekaj dni in znašli se bomo sredi najhujše vročine, »pasje dneve« bomo prenašali vdano, kakor smo jih že nekdanj in kakor jih še bomo. Seveda mora biti tiste dni vroče, sicer takšna oznaka ne bo veljala. Saj se do sedaj nismo mogli kaj preveč priloževati čez vročinske vane ali morečo soparico; tako nepričakovano se je sredi največ obetajočih in plahih prvih korakov lepih dni nenadoma stemnilo in vilo, da so kaplje odkakovale od cest, robovi pri blačah so odpovedali in suknjiči so izgubili svojo prikrupno, po krojaču podarjeno in slantirano obliko.

Ljudskošolski učenec

In v takih uricah, ko je bilo zelo lepo in še bolj vroče, pa se je hkrati pripravljalo k dežju, sem dobil na travniku Francka, ki se je podil za nogometno žogo, pritegoval, kolikor mu je duša — njegova, ne žogina — dala, skakal, letal od enega konca do drugega, poskušal različne tehnične spretnosti in nogometne »nežnosti«, a čudno — niti malo ni bil utrujen. Pobral sem ga. Spočetka je boječe odgovarjal, sčasoma se je odprl in ko je govoril o nogometu, se mu je že bliskalo v očeh. Kratka je njegova povest, a vendar pove dosti, celo toliko, da si človek lahko ustvari podoben brezskrbnega preživljanja počitnic.

Franček je končal četrti razred ljudske šole. Zdaj se pripravlja za sprejemni izpit na gimnazij, kar mu vzame na dan približno štiri ure časa; vstaja ob osmih, se uči, pomaga materi pri delu, popoldne je prost in vsega zabije v letanju za žogo; proti večeru se še malo uči, okrog desete gre spat. Kopat se hodi od časa do časa na Ilirijo, če je namreč prost. Prost, se boste vprašali! Kaj neki bi zaposljeval našega Frančka? Trenin! Je namreč član juniorskega moštva nekega ljubljanskega kluba. Seveda! Zdaj šele razumem, zakaj ima dva prsta na nogi obtočena, na tretjem pa se blesti velik žulj. Ko ga vprašam, kje ga je dobil, mi hitro in z nekakim ponosom pove: »Ja, več, čevlji so me žulili celo tekmo, pa sem ga dobil.« (Najbrž je mislil, da je bil korajžen, ker je celo tekmo vzdržal s takim čevljem na nogi.)

Ker mu je ljubša matematika kot vse drugo učenje, bo šel jeseni na realko. O tem in podobnem pa ni hotel ničesar več slišati, rajši je dovršeno privzdignil žogo in jo z boso nogo poslal — za njegova leta — med oblake. Morda bomo čez nekaj let brali njegovo ime med člani enega izmed boljših nogometnih klubov, morda bo celo biser našega žogobrega postal.

Srednješolec

Vsak dan ga srečavam. Odličnjak je, šolo je že končal in zdaj ne ve, kam naj bi se del, da ne bi svojega okolja preveč razburjal s pretirano mero prostosti in brezskrbnosti. Vstaja pozno in malo pred polnočjo ga zgrabi spanec: tako mu ostaja na pretek časa; žalostno je to, da ne najde primernega posla. Niti športu ali boljše gibanju in življenju v prosti naravi se ne posveča; kopalnica so predalec in tako res ne ve, kako in kam. Iz kota v kot se preklada, s stola na klop, lista zdaj to zdaj ono revijo, bere romane, a samo krajše, kratke, mori svoje najbližje z lenivim in utrudljivim prelaganjem in presedanjem; od časa do časa gre do glavne pošte pogledat na uro in da sreča kakega tovariša, ki mu bo povedal, kako gre pri maturi. Razburja se, če dobi, nekaj ur prijetne toplote ga že draži in morebiti v nekajkratnem počasnem spreodu po Tivoliju najde edino zabavo. Sicer je pa stalno na nogah in ni

čudno, da je zvečer pošteno utrujen. Jé, kolikor mu dajo, in še nekaj čez, tako da se mu prvi znaki bodočega predpoda prav lepo nakazujejo. Doma ga priganjajo, da bi šel čez počitnice kam na delo, a on mora o tem še podrobneje premisliti in pretehtati, da ne naredi za vse življenje škodljivega koraka. Kaj bo, če se, recimo, pretegne? In to še tako mlad! Ne, bolje je, da je doma in da res pojmuje počitnice tako, kot to že ime samo pove, upoštevajoč še vse fizične, filozofske in pa ostale momente.

Državni uradnik

To vam je že soliden gospod. Sicer še v višjih položajnih sferah a upanje je, da se bo počasi in sčasoma preril tja pod peto skupino. Ima družinico, stanovanje na periferiji; tam ima majhen vrt in — dolgo pot v urad. A ker je to njegov edini sprehod, gre rajši štirikrat gor in dol peš, ko da bi se vozil s tramvajem. Ta mu kvari živce in nič kaj rad ne vidi ljudi izven uradnih ur. Še tukaj je strank, ki zaradi malenkosti prihajajo in ga nadlegujejo, več ko preveč. No, da, ob zlati kapljici in polnih kozarčkih že še prenese ljudi, celo največje družabne »morivce«, če je že bolj okroglo volje. A do tega malokdaj pride, ker so denarnice preluknjale na nešteti krajih zob časa in molji tega sveta. Zato se rajši drži doma, obdeluje vrtič in šteje prve cvetove na grahu in krompirju, meri višino fižola in zvečer po ovinkih predloži osnutek jedilnega programa za naslednji dan. Je dober očka, skrben, skoraj bi rekel tak, o kakršnem piše vsaka peta, če ne tretja črtica ali novela v boljši reviji, ki je slab povzetek več boljših revij.

Naj mi le še kdo reče, da priložnostni mesečniki ali podobne revije ne vzgajajo. V eno od takih družin je bom peljal in videl bo, kako skušajo uresničevati ob robu podane preizkušene nasvete za dostojno in zabavno družinsko življenje. Saj se vse tako lepo odvija kakor ura. Prosim vas le to: ne hodite na obisk v zgodnjih popoldanskih urah, ker »on« spi na divanu, »onac« poma, sinko dika in ponos družine, se pa igra na vrtu s sosedovimi.

Tako. Taki so bili, so in bodo. Pa je še drugih svetlih likov, vrednih omembe, cela vrsta. Vsem prijateljem kislih kumaric bomo ob priliki postregli z naslednjimi primeri.

Iz hrvatskega gospodarstva

Nabava poljedelskih strojev v NDH. V enem izmed zadnjih zasedanj, na katerem so razpravljali hrvatski gospodarstveniki in kmetovalci o namernem dvigu poljedelstva v zvezi s petletnim načrtom. Tako so ugotovili, da bi bilo treba nabaviti letno okrog 10.000 železnih plugov in bran, okrog 30.000 pluznih sestavnih delov, dalje 5005 sejalnih strojev za koruzo in okrog 1.300.000 kosov ročnega orodja za obdelavo polja. Večina tega orodja in strojev bodo skušali izdelati v državi sami. Izdelovalce ga ne bodo samo tovarne, ampak tudi posamezne kovaške zadruge. Že v juliju bo izdelanih okrog 1000 železnih plugov. Strojne in orodje bodo razdeljevale kmečke zadruge svojim članom. Sedaj je na vsem Hrvaškem okrog 400.000 železnih plugov.

„SVET“ bo nova sila zanimiva knjižna zbirka

polna germanizmov in napak, II. spom. (in citat v I. spom., ki je slogovno enako II. spom.) pa difrenciranejši, brez germanizmov in brez napak. Tu obstaja torej slogovna razlika. Sedaj sledi razbor tega sloga: I. in III. sp. navezujejo na »ljudsko besedo« ter ustrezata praktični pastoračni potrebi, II. sp. pa označuje »vnešen pridigarški slog ter se naslanja na literarno tradicijo, t. j. na tradicijo liturgičnega jezika X. stoletja — staroslovansčine, in to staroslovansčine velikomoraške redakcije.« Tako se dajo razložiti »glasovne in oblikovne razlike, ki so jih zdaj razlagali iz časovne ali geografske diferenciacije slovenskega jezika.« II. sp. (in citat v I.) je »arhaični« po jeziku, dočim je I. sp. (brez citata) in III. ter zadnjih 11 vstic II. sp. (ki so neorgansko pripisani) pa so »mlajši, novotarski.« To dokazuje na raznih znakih, grafičnih in jezikovnih (10 zgledov!), kar je Isačenko ponazoril na posebni tabeli. Referat te jezikovne posebnosti našteva.

V 3. poglavju avtor sintaktično razbira spomenike ter pride do istega rezultata, da je II. sp. posebnost zase. Kriterij mu je zaba svojeglava zamka in pridevnika ter postpozicija (teles naših), kakor je v staroslovansčini, dočim je v spovednih obrazcih pridevnik pred samostalnikom, »kakor v današnji slovensčini (v njenem starejšem stadiju) in vseh slovanskih jezikih.«

V 4. poglavju sledi leksikalni razbor II. frizinskega spomenika (Adhortatio), kjer se zlasti peča s takimi oblikami, ki se ne dajo razložiti iz leksikalnega zaklada slovensčine, temveč staroslovansčine (ide, iskon, dokon, glagol itd.) ter ugotavlja: »Adhortatio sploh ni bila napisana v slovensčini, temveč v staroslovansčini, in po vseh znakih sodeč ne kot prevod temveč kot izvorno delo.«

V 5. poglavju to še jasneje izpoveduje že v naslovu »Adhortatio — velikomoraški spomenik«. Po raznih znakih, ki jih razbira, pristeva ta spomenik k staroslovanskim spomenikom velikomoraške redakcije kakor so Kijejski listi ali Praški odlomki ter je izključen vpliv staroslovansčine bol-

Karlu Žužku - † 14. VII. 1942 župniku pri Sv. Vidu nad Cerknico

Leto dni je od tega, od kar so Tvoja usta obmolnila. Zato moram govoriti jaz. Mar niso medtem povsem oživila Dan-tejeva pesniška vide-nja o vse oklepajočem ledu v peklemem breznu, kjer trpeči in trpljenje zadajajoči pogubljeni gladajo drug drugega v nesmrtnem besu? Mraz sovraštva pretresa človeštvo, bruh-ogaj in se napaja s svežo krvjo in vro-čimi solzami...

Zdi se, da vodi Božja previdnost človeka včasih po težkih, nezaželenih potih, a jih počasi za-nje krepi. Tebe na primer je srce vleкло v širni svet — a Tvoja »potovanja« so se skoraj izključno omejevala na šole in podružnice: v Otave, Cajnarije, Osredku — no, pa v Ljubljano. Tvoj svet so bili torej zapuščeni gorski kraji: Gora, Sv. Trojica in več kot 10 let Sv. Vid. Sam si živel silno skromno; otrokom — katerim koli — pa si rad pripravil kakšno »razkošje«: lešnike, izbrano sadje, slad-korčke.

Nečesa si se pa bal že dolgo, dolgo: komu-nizma. Dobro se spominjam, kako si nam pred leti razlagal, kaj bi bilo treba v takem času ukre-niti za svojo varnost — in danes se z začudenjem povprašujem: zakaj se nisi ravnal po prevdarskih svoje previdnosti?

Kajti glej: težki dnevi so prišli nad Sv. Vid. Sam si bil pisal svojemu bratu: »Pri nas so več kot čudne razmere. Težko je, Bog daj, da es teže ne bi postalo.« Postalo je še teže. Zupnišče so Ti izropali, nedolžnim dekletom, tvojim fankam, talkam partizanske oblasti, je grozila smrt; nji-hovo življenje je bilo položeno v Tvoje roke — za strašno ceno: izdati bi moral nekaj dobri stvari danih moških zlobnemu nasilju. Pohitel si k svojemu nadpastirju po navodila.

Pa ko si že bil v Ljubljani, na varnih tleh — zakaj si se vendar vrnil? Sestrarna, ki sta Te ro-tili: »Ne hodi nazaj!« — si rekel preprosto: »Mo-ram nazaj. Kaj pa bodo ljudje brez mene? Ne bodo si vedeli pomagati.« Da, Karel, tako je: Ti nisi bil najemnik; hodil si po stopinjah dobrega Pastirja, ki ljubi svoje ovce. Ljubezen, to je bil Tvoj tihi plamen, plamen, ki ga prižigam Tebi v spomin...

Naj govore kar dejstva! Vrnil si se torej. No-vim »oblastnikom« si skušal dopovedati, kaj je prav, kaj ni prav. Do skrajnosti zbegano ljudstvo pa si tolažil kar javno in mu svetoval, kako naj ravna v nevarnosti, ne meneč se za sodbo prista-šev komunizma.

14. julija, po jutranji maši, si se s kolesom odpravil proti Begunjam. »Gospod, vsaj v civilu pojditel!« — »Nočem, da bi bila kakšna pomota v moji osebi.«

V Tvoji osebi zares ni moglo biti pomote. Zato je še poskrbel mladi Judež, ki je ob istem času odbrzel s kolesom po višje ležeči, vzporedni stari cesti. Kakih 5 minut kasneje se je zgodilo ono strašno, o čemer smo si mogli šele mnogo pozneje ustvariti približno sliko.

Surovi gostilniški pomenki so vedeli še istega dne o h... ki je kozolet preobrnile o h... kako se je še branilo. 4 mesece pozneje so ugo-tovili Tvoji grobarji na dobro ohranjenem truplu poškodovan nos in razbita usta. Kolo z močno zviti-ročajem je pričalo o Tvojem padcu na cestnem ovinku, pod hrblom spodvihan suknjič o Tvoji poti v gozdno globel, temna črta med brado in vratom, ki jo je bil zarezal kolar, o strašnem položaju na Tvojem poslednjem ležišču.

Tvoje telo počiva zdaj v rodni zemlji — v Vel. Lašah, v stari Šmonovi grobnici s Tvojim starim stricem, ameriškim misijonarjem, s stricem župnikom in s pradedi in dedi, trdnimi kmeti in s Tvojo ljubo materjo, skromno, pobožno, od trplje-nja izmučeno ženo.

Vendar Ti ne kličem: »Sladko počivaj!« Ka-rel, ljubil si delo, ljubil si svoj narod in skrb za druge. Glej, dragi, narod še trpi — mar bi bilo mogoče, da bi Bog odbil Tvoje posredništvo za zmago resnice, ki si jo tako ljubil? Dorašča mlad Šmonov rod; najbrž ne bo oral zemlje, ampak človeška srca. In Tvoj plamen naj mu sveti, ko bo hodil po Tvojih potih za Tvojimi cilji z mno-gimi, ki bodo sledili isti luči.

Kajti ljubezen kot bistvena lastnost Stvarnika samega, je večna in ustvarja nove vrednote; po-čivala bo šele takrat, ko bo v ravnovesju in sklad-nosti vseh sil slavila svojo nad vse osrečujočo zmago.

Janez Debevec — šestdesetletnik

Ljubljana, 14. julija.

Pred šestdesetimi leti je dne 15. julija prijel v fari sv. Jurja v Starem trgu pri Ložu na svet čvrst de-ček, naš današnji slav-ljencec, častnikar g. Ja-nez Debevec. Njegov oče je bil daleč okoli znan kovač in kovač-ja je še danes na rod-nem domu Janeza De-beveca, vodi pa jo nje-gov brat. Bistrost de-čka so odkrili že v ljudski šoli in tako je bilo kmalu sklenjeno, da gre Janez po kon-čani ljudski šoli študirat latinske šole v Ljubljano.

Ze v srednji šoli je Janez pokazal, da si zna sam zaslužiti kruh, saj se je preživljal po večini z in-strukcijami. Tudi med počitnicami je bil domači učitelj po nekaterih hišah, med temi na snežniški graščini v rojstni občini. Po maturi je odšel študi-rat pravo na Dunaj. Tam je Janez tudi odkril svoj pravi poklic in nagajanje do častikarstva. Prišel je sodelovati pri nemških listih ter dopisovati v domovino. Pred vojno se je častnikarsko udeleževal tudi v Trieste-ju. Prvo svetovno vojno je preživel Janez Debevec deloma kot politični jetnik, ker je bil nasprotnik habsburškega duha, deloma pa kot navađen vojak na fronti. Po vojni je vstopil v uredništvo »Slo-venskega Naroda« v Ljubljani in je tu razvil svoje sijajne reporterske zmožnosti. Janez Debevec je takorekoč naš prvi moderni reporter. Opustil je prejšnji suboparni ton kronista, znal je stvari preeniti in jih opisati v lepem, živahnem jeziku. Uveljavljal se je zlasti kot komunalni, politični, sodni in kriminalni reporter. Dalje je sodeloval pri »Jutru«, pri nekdanjem »Jugoslovanu«, nad deset let pa marljivo in vsak dan sodeluje pri »Slovenec« in »Slovenskem domu«, odkar izhaja. Njegovi so skoraj vsi sestavki, ki se nanašajo na sodno kroniko, na zemljiško knjigo, na živilski trg. Zlasti pa je znan specialist za vreme, o katerem vodi kar celo zasebno statistiko in zbirko podat-kov. Seveda pa piše naš Janez še vse polno dru-gih stvari, toda kdo naj bi vse našel. Saj moremo reči, da slavi Janez s šestdesetletnico rojstva tudi 40-letnico plodnega in marljivega, dasi trdega ča-stnikarskega dela. Koliko je Janez v teh 40 letih napisal, najbrže še sam ne more oceniti, toda vse delo bi dalo skupaj kar debele knjige v foliantih. Kljub temu še vedno pridno dela. Telesno je kar mladeniško prožen, ravne drže in postave ter rad pogosto poudari — da je še fant! In to fantovstvo se mu res poda. Dragemu častnikarskemu tovarišu želimo še mnogo, mnogo plodnih let. Torej, dragi Janez: »Še na mnoga leta!« Ti žele vsi Tvoji to-variši in številni prijatelji.

KULTURNI OBZORNIK

Frizinski spomeniki — staroslovaški?

V našem Obzorniku sem že omenil pred krat-kim, da je kot I. zvezek Slovaške akademije znanosti in umetnosti v Bratislavi izšla lepo izdana knjiga: »Jezik in izvor frizinskih spomenikov« (Ja-zyk a původ Frizinských památek), ki jo je spisal univ. doc. dr. Aleksander V. Isačenko, ki je nedav-no se bival v Ljubljani ter izdal tudi v slovensčini nekaj knjig. Preden je bil poklican v Bratislavo na stolico slovanske filologije. Danes imam priliko, da o tej knjigi podrobneje poročam, s čemer bom go-tovo ustregel vsem, ki se zanimajo za te naše naj-starejše jezikovne spomenike, zlasti še, ker je prav razpravljanje o frizinskih spomenikih v zadnjem času od izdaje Kos-Ramovs (1937) silno napredovalo po novih razpravah prof. Grafenauerja, zlasti pa z neumornim prodornim delom univ. prof. dr. Grivca. Zlasti zadnji je poudarjal proti nemškemu izvoru spomenikov, ki ga dokazuje dr. Grafenauer, vpliv staročerkenoslovanske literature ter celo osebno Metodov vpliv na II. frizinski spomenik, iz česar sledi, da je ob zari slovenske književnosti stalo delo sv. Bratov. Sedaj je prišel z novo hipotezo doc. dr. Isačenko ter s knjigo, ki obsega 105 strani poleg 9 strani fotografskih posnetkov, vzetih iz naše Kos-Ramovsve izdaje (Akademski založba), (cena 68 slov. kron), trga frizinske spomenike iz območja slovanske književnosti ter jih uvršča v staročerkenoslovansko književnost velikomora-vske redakcije, torej med tekste cerkvene literature Velikomoraške države. Knjige sicer nimam v ro-kah, toda na podlagi obširnega znanstvenega refe-rata dr. Stefana Peciarja v Slovenských pohľadech (1943, č. 6—7, str. 455—461) morem podrobneje po-ročati o vsebini razprave, h kateri se bodo slo-venški jezikoslovci kakor tudi literarni zgodovi-narji in bogoslovci morali še povračati ter jo kri-

tično prerešeti. Referata ne podajam v prevodu, temveč v posnetku.

V uvodu podaja dr. Isačenko načela svoje je-zikovne metode, ki temelji na preiskovanju jezi-kovnih slogov ter se ozira tudi na diferenciacijo človeške družbe, ki vpliva različno na slog in je-zikovne posebnosti. Nato poda dosedanje rezultate znanosti o Frizinskih spomenikih (iz referata ni razvidno, če je imel pred seboj najnovije raz-prave dr. Grivca; dr. Grafenauerjevo je imel) ter jih strne v tri točke: 1. Frizinski spomeniki niso originali, temveč prepisi; 2. prepisi ali originali je na-pravil nemški duhovnik, verjetno po diktatu, in 3. v njih nahajamo jezikovne, predvsem pa glaso-slovne posebnosti, ki se dajo razložiti samo iz slo-venščine. — V tej zadnji točki pa je nekaj razli-čnih mnenj: pojava raziskovalcev skuša razložiti te jezikovne pojave kot vpliv staroslovansčine, do-čim slovenski raziskovalci izvajajo vse iz »en-ščine. Edini germanist Pirchegger je skušal najti v njih zakone slovensko-nemške substitucije.

Nato pride k razboru Frizinskih spomenikov, ki ga izvrši v 7. poglavju.

V 1. poglavju dokazuje, da je v spomenikih mnogo germanizmov, tako leksikalnih kakor sintak-tičnih, toda — in to je novo — ti germanizmi niso v vseh treh spomenikih enakomerno uporabljeni: tako sta I. in II. spomenik (spovedna obrazca) brezdomno prevod iz nemščine, a II. spomenik (ki ga imenuje po Gr. Adhortatio ad penitentiam) razen zadnjih 10 vrst nima nobenega sledu po ger-manizmi. Zato tudi obravnava prva dva spomeni-ka skupaj in drugega posebej. Za prva dva podaja tudi rekonstrukcijo starogornjenemškega teksta, iz katerega naj bi bila prevedena, kajti predloga, ki jo v celoti ne eksistira, dasi je mnogo mo-litev, celih citatov in pasusov dognanih. To rekon-strukcijo je napravil Isačenko kot germanist.

V 2. poglavju ugotavlja, da niti glasovni in oblikovni sistem jezika ni za vse tri spomenike enak. Po podrobnem razboru je prišel do sklepa, da se II. spomenik loči od obeh drugih po jezi-kovni strani. I. in III. spomenik sta preprostejša,

garske redakcije. Zanimivo je, kar piše o vzniku tega II. spomenika: ne vemo nič gotovo, kdaj je bil napisan, ali je prevod ali izviren, nič pa ne dokazuje, da bi bil prevod iz latinsčine ali nem-ščine. Njegovo mnenje je, da je bil napisan ta spomenik na ozemlju Slovaške ali vsaj »v slovaško vplivanem staroslovanskem jeziku«, kar pa naj »bodoča raziskovanja potrdi ali zavrnejo«.

V 6. poglavju razbira besedni zaklad spovednih obrazcev (I. in III. sp.), kjer pripisuje nekaterim besedam — tudi po mnenju kritika Peciarja — pre-velik slovaški pomen, »mislim, da ne po pravici«, toda »s končnim rezultatom je treba soglašati«.

V 7. poglavju pa govori o slovenski redakciji Frizinskih spomenikov, to je, kako je prišlo do nekaterih slovenskih izrazov in oblik v njih. In tu podaja svojo hipotezo, ki je po svoji zapletenosti zanimiva:

»Vemo, da spomeniki niso originali, temveč prepisi. I. sp. je zapisan z drugo roko kakor II. in III. sp. Pri II. in III. sp. je treba predpostavljati, da jih tudi prvič ni zapisala roka avtorja teksta. Več besed je tu napisanih napačno, ali več skupaj, ali so svojevolično razdeljene. Dokaz, da pisar ni razumel teksta. Obvladal je pa staro gornjenemško grafiko. Zato je bil pisar II. in III. sp. Nemec. Tudi drugo dokazuje, da je nemški pisar pisal slovanski tekst po diktatu. »Kar se tiče II. sp., o katerem vemo, da je imel strogi literarni značaj, moramo predpostavljati, da ga diktator ni diktiral na pa-met, temveč ga je prebral iz glagolskega originala, ki ga pisar — verjetno nemški duhovnik — ni znal sam prebrati. Po nekaterih jezikovnih znakih, ki nedvomno pokazujejo na slovenski izvor, moremo soditi, da je bil diktator Slovenec.«

Nato razbira tiste jezikovne pojave, ki veljajo za tipično slovanske (na pr. refleks za prslov, *t. j., ki se pišejo v sp. k, cc, ck, ch — k, kar dokazuje, da je slovensčina v X. stoli. izgovarjala pes *t' kot pospalatalno okluzivo, artikulirano med k' in t'). Toda to ni tipično slovanski pojav, kajti taka izgo-vorjava je karakterizirala v tem času (IX. stol.) tudi velikomoraško staro slovansčino. To izraža

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 15. malega srpana: Henrik I., cesar; Vladimir, kralj; Ignacij Azevedo, mučenec.
Petek, 16. malega srpana: Karmel, Marija; Rajnelda, devica in mučenica; Valentin, škof in mučenec.

Zgodovinski paberki

15. malega srpana:

1. 1099., so križarji po napornem obleganju zavzeli Jeruzalem, cilj svojih želja. Dokler je tvorila Palestina del bizantinske države in celo, ko so Arabci zavzeli Jeruzalem (636), ni bilo romanje v te kraje preveč nevarno. Hujše je bilo odkar so Fatimidi zavladali Egiptu in Siriji. Ko pa so v drugi polovici 11. stoletja Seldžuki osvojili Sveto deželo, je postal položaj kristjanov v orientu neznošen. Že papež Gregor VII. (1073—1085) je sklenil osvojiti Sveto deželo ter obenem zaščititi tudi trlo stavbo bizantinske države pred pomescem. Toda svojega namena ni mogel izvršiti, ker je prav tedaj izbruhnil spor zaradi investiture. Bizantinski cesar Aleksij I. Komnen je zamenjal skušal iztrgati Seldžukom Malo Azijo, zato se je obrnil na papeža Urbana II po pomoč. Ognjevitvi govorniki, kot eremist Peter Amienski, so v Italiji in na Francoškem navdušili narod za osvobojenje svetih kra-

— Smrt italijanskega slikarja. V Rimu je umrl v starosti 61 let slikar Giuseppe Rivaroli, ki si je pridobil velik sloves kot portretist in slikar živali.

— Po torkovem nallivu v sredo bolj hladno. V torko sprva huda sapa. Zaznamovan je bil popoldne v torko temperaturni maksimum +27,6°C v mestu, v Trnovem na prostem pa +28,4°C. Popoldne so se začeli na zapadu zgrinjati in grnati deževni oblaki. In pojavila se je huda ploha, ki je bila kratkotrajna, toda pozneje je še nekoliko pršilo. Zapiski meteorološkega zavoda so o nastanku nevihte kratko zaznamovali, da so se prve kaplje pojavile že ob 16.5, najhujši nalliv pa je bil ob 16.35 tja do 16.50, torej dobre četrte ure, nallikar je še v presledkih deževalo do 19. Zanimivo je, da je bilo v središču mesta okoli univerze mnogo več dežja kakor pa na zapadni periferiji mesta. Dežomer na univerzi je nameril 7,4 mm, vremenska opazovalnica v Trnovem pa je 5,2 mm dežja. Kakor nam poročajo iz Trnovega, je tam med ploho tu in tam padala tudi prav na redko toča, ki ni napravila nikake škode. V sredo zjutraj brez megle in nekoliko ohladneje. Jutranji minimum +11,9°C. Barometer se je rapidno dvignil na 765,4 mm.

— Najlepši spomin — fotografska povečava, tudi po vsaki stari sliki — Foto Bem, Ljubljana, Wolfova 6.

— Mojsirski izpiti v Novem mestu. Po razdobju dobrih treh mesecev, so se v Novem mestu ponovno vršili mojsirski izpiti, in sicer v dneh 26. in 27. junija. K tem izpitom se je prijavilo večje število kandidatov, poleg onih iz lanskega leta, katerim še ni bila dana možnost, da bi izpit opravili meseca marca. Vendar je tudi od teh izpitov izostalo precej kandidatov. Kljub temu pa je

— Nesreče na deželi. Na Ječici je 9-letni sin orčnika Alojzij Jenko padel in si zlomil desno roko. — V Črni vasi pri Ljubljani je slomljena 7-letni posestnikovi hčerki Francki Zadnikarjevi porazela prste desnice. — V Velikih Laščah si je 60-letna posestnica Marija Kraševčeva zlomila desno v zapetu. — Desno nogo sta si pri padcu zlomili 2-letna posestnikova hčerka Ivanka Bohanova v Mokronogu in 63-letna posestnica Neža Veselova na Blokah.

— Huda krava. Na Selu pri Ljubljani se je vrgla besna krava na 50-letno posestnico Jerco Brčanovo, jo podrhl na tla in pohodila tako, da je žena ostala nezavestna. Brčanova je dobila hude notranje poškodbe. Prepeljana je bila v splošno bolnišnico.

— Smrtna nesreča. 17-letna Livija Cafuri se je v Comu peljala s kolesom po cesti. Za njo je pridrvel avtobus, ki jo je podrhl na tla in povozil. Gafurijeva si je pri padcu zlomila tilnik in je kmalu nato umrla v bolnišnici, kemor so jo prepeljeli.

— Morski volk napadel dva ribiča. Pri Gallipolju v Apuliji je dva ribiča, ki sta bila v malem čolnu, napadel deset metrov dolg morski volk. Z zobmi je zagrabil rob čolna in ga raztrgal v dolžini enega metra. Ribiča sta s svojimi vesli tolkla po volku, ki je nato izginil v vodi, nakar sta za silo popravila čoln in z veliko težavo priveslala v pristanišče.

Iz Novega mesta

Slovesnost novih maš. Po desetih letih, ko je bila 1. 1935 v Novem mestu zadnja nova maša, bosta letos kar dve. V nedeljo, 4. julija se je zbralo mnogo Novomeščanov pred kapiteljsko cerkvijo, da so dostojno pozdravili g. novomašnika Povšeta in Avguštna. Pozdravili sta ju dve deklici in jima izročili šopke nageljnjev. V imenu kat. društva je pozdravil g. prof. Bajuk, se g. Povšet zahvalil za sodelovanje in g. Avguštinu izrazil željo, naj mu novomeška gostoljubnost nadomesti vse drugo. Posebno globoke pa so bile pozdravne besede mil. g. prošta Karla Čerina. Po pozdravu sta g. novomašnika skupno podelila blagoslov. — V nedeljo, 11. julija pa se je starodavna kapiteljska cerkev odela v svatoosno obleko, kakršno le malokdaj obleče. Kako tudi ne, ko pa je imel svojo novo mašo novomeški rojak g. Povše Leopold. Obdan od številnih svatov in duhovnikov je ob 9/4 na 10 vstopil v cerkev. Krasno mu je govoril ob nabito polni cerkvi prior Valerijan Učak. Sledila je slovesna orkestrina sv. maša. Vsem navzočim bo ostal ta praznik in trajnem spominu. — Zberimo se tudi v nedeljo, 18. julija na novi maši g. Avguštna.

„SVET“

bo za prijatelje
koristnega branja

S Spodnjega Stajarskega

V Mariboru sta umrli 66-letni hlapec Ivan Vorišč in 58-letni mestni delavec Peter Vavpotič. V Mariboru je umrl 73 let star posestnik Franc Bruderman, v Framu pa 71-letna posestnica Neža Lorber.

Konj ga je vrgel na tla. 43-letni hlapec Vizjak iz St. Lenarta v Slov. goricah je hotel prijeti konja, ki se je odtrgal v hlevu. Konj pa ga je vrgel na tla in hlapec je pri tem dobil hude notranje poškodbe. — Na cesti v Račje je padel 34-letni Rudolf Lobnik in si zlomil nogo. — Notarjeva vdova Marija Borovski je tako nesrečno padla po stopnicah, da si je izpahnila desno ramo.

Iz Hrvaške

Zaobljubna procesija Zagrebčanov v Marijo Bistrico. Letošnja zaobljubna procesija Zagrebčanov v Marijo Bistrico je šla iz Zagreba v soboto 10. julija. Udeleženci procesije so odšli iz Zagreba v petih ločenih skupinah, ki so se pozneje med romanjem združile v veliko procesijo. Romarji so pod vodstvom zagrebskega nadškofa prispeli v Marijo Bistrico ob 6 popoldne. V nedeljo zjutraj sta iz Zagreba vozila romarje do postaje Zlatar tudi dva romarska vlaka, zopet drugi romarji so lahko izkoristili tudi avtobuse, ki so jim bili na razpolago.

Clanski sestanek hrvaškega novinarskega društva. Dne 3. t. m. so imeli v Zagrebu člani Hrvaškega novinarskega društva letni sestanek. Vodil ga je predsednik društva Ivo Bogdan. Posamezni društveni odborniki so v svojih poročilih poudarjali uspehe, ki jih je doseglo v teh letih hrvaško časniarstvo, t. j. predvsem zakonska odredba o novinarjih in novinarskem delu, s katero so rešena vsa vprašanja novinarjev ter tudi njihovo pokojninsko zavarovanje. Že pred ugotovitvijo te uredbe je bilo urejeno vprašanje nedeljskega počitka ter ob nedeljah in praznikih lahko izhajajo samo »Novine« (prej »Nedjelne vesti«). Čisti dobiček tega lista se steka v novinarski pokojninski sklad. Ustanovljeno je bilo tudi posebno podjetje »Novinarska naklada«, katero izdaja omenjene »Novine« in šaljivi list »Vrabac«, v kratkem bo pa pričela izdajati še druge publikacije. Novinarsko društvo ima tudi svojo knjižnico, v kateri je že zdaj nad 2500 knjig.

kaka utrujenost; nasprotno: čim bolj proti koncu sezone gremo, tem bolj in boljše nastudirana dela daje uprava poslušalcem; saj je mogoče le s kvalitetnimi deli in z dobro izvedbo do zadnjega vezati občinstvo. Tako smo doživeli v Operi v zadnjih dneh pomembno premiero: izvajali so D'Albertove »Mrtve oči«, ki so poleg »Nizave« skladateljevo najbolj znano delo. Dejanje je vsebinsko zelo močno: predstavi nam slepo ženo, Grkinjo Myrtole, ki bi dala vse, da bi smela vsaj enkrat videti svojega moža Arcezija; ta je telesno pohabljen, zato prav nič ne odgovarja predstavi, ki jo ima o njem slepa žena. Jezus ji pa čudežno vrne vid; Myrtole zmotno smatra lepega rimskega stotnika Galbo za svojega moža, zato njemu daje dokazne svoje ljubezni. V navalu jeze in ljubosumja Arcezij, ženi nepoznan, ubije Galbo. Myrtole vidi, da ji je vid prišel, ne srečno, zato pusti, da ji sončna luč ponovno izžge oči. Slepa zopet vzljubi svojega moža Arcezija, ki bi ga, pohabljenega kot je bil, zdravil oči težko prenesla.

D'Albertova glasba je prav svojevrstna. Ni globoka v tem smislu, da bi reševala posebno zapletene probleme ali da bi nudila pri branju partiture poseben užitek. Če poslušalec sledi posameznim pevskim in instrumentalnim linijam ali razčlenjuje harmonično snovanje skladateljevo, ne izsleda v tej glasbi kakih novotarij. Če jo pa gledamo v celoti, drži poslušalca v stalni pozornosti in napetosti in mu izliči občudovanje. Gotovo je nad vse spretna, pestra in blesteča instrumentacija tisti del opere, na katerega je skladatelj polagal največjo važnost; zraven pristejemo še spretno grajeno dejanje in skladateljev skoraj nezmisljivi prijem, ki nikdar ne odreče, pa imamo pred seboj opero, ki ji je uspeh zagotovljen.

PROGRAM

KNJIZNE ZBIRKE

»NAŠA KNJIGA« ZA DRUGO POLLETJE

Salminen: KATRINA. Finski roman o materi.
Hünnerman: OČE DAMIJAN. Zvijlenjepiani roman Damijana de Veuster, »četa gobavcev«.
Cloe: KOLESA SE VRTIJO. Epopeja Burrov v 19. stoletju.
Budak: MUSINKA. Liški roman, pendant »Ognjišču«.

Prva dva romana izdeta skupaj konec julija. NAROCNINA za vse štiri, v platno vezane knjige je 1.92 — in se lahko plača v šestih obrokih po 1.32 —. Kdor poravnava do zadnjega avgusta vsa naročila naenkrat, plača samo 1.80 —. Čamperj naročite to najboljšo zbirko leposlov, del

ZALOŽBA »NAŠA KNJIGA«

LIJUDSKA KNJIGARNA

v Ljubljani — Pred Skofljo 5

Iz Srbije

Sedanje šolstvo v Banatu. Pregled sedanjega šolstva v Banatu, v tej v narodnostnem oziru tako pestri pokrajini. Tako imajo Srbi 4 polne in 570 ljudskošolskih razredov, Slovaki 34, Bolgari 5, Čehi 4, Rusi 2. Skupno imajo torej slovanski narodi 615 razredov. Nemška narodnostna skupina ima v Banatu 86 ljudskih šol in 343 razredov, Madžari razpolagajo z 79 ljudskimi šolami, na katerih je 207 razredov in Romuni s 37 ljudskimi šolami ter 280 razredi.

Stanje srednjega šolstva se prav tako ravna po odstotku prebivalstva posamezne narodnostne skupine v tej pokrajini. Tako imajo Srbi 4 polne in eno nepopolno gimnazijo, eno učiteljsko, eno trgovsko akademijo in 6 meščanskih šol. Nemška narodnostna skupina ima 2 popolni višji šoli, eno višjo gospodarsko šolo, učiteljske in 9 glavnih šol. Madžari imajo 2 višji in eno nižjo gimnazijo, eno trgovsko akademijo in 2 meščanske šole. Romunska narodnostna skupina ima paralele na srbski realni gimnaziji ter eno samostojno učiteljsko. V odstotkih odpade v Banatu na 1000 Nemcev 25 srednješolcev, na 1000 Srbov 15, na 1000 Madžarov 18 in na 1000 Romunov 6 srednješolcev.

Nemška narodnostna skupina ima tudi še nekaj privatnih šol. Razen teh je vse ostalo šolstvo v Banatu od otroških vrtcev pa vse do srednjih šol državno.

Nalivna peresa v Srbiji. Beograjski nemški dnevnik poroča, da je pred kratkim enajstletni Vukasin Mitić iz Vrgudnice našel v gozdu v bližini Bele Palanke nalivno pero, katero je pobral in začel ogledovati. Ko ga je odprl, je nalivno pero eksplodiralo in dečkih kužnjak poškodovalo.

Delovanje šolskih kuhinj. V Beogradu so razne dobrodelne ustanove tudi letos pokazale dobre rezultate. Poleg številnih ustanov Srbskega Rdečega križa so po vseh večjih šolah delovale tudi šolske kuhinje. Iz statističnih podatkov je razvidno, da se je v preteklem šolskem letu hranilo v 18 beograjskih šolskih kuhinjah 6000 učencev in dijakov. Šolske kuhinje so se dobro obnesle tudi v srbskih pokrajinskih mestih.

Tri produkcije »Sloge«

Za zaključek šolskega leta je priredila glasbeno šola »Sloga« tri nastope, na katerih so pokazali gojenci svoje znanje in napredek. Ne mislim vrednotiti posameznih gojencev po njihovih zmognostih in umetniških izglejih, saj so si taki nastopi več ali manj podobni; tudi se nisem mogel osebno udeležiti vseh produkcij. Zato podam o njih samo nekaj splošen pregled, kot ga je mogoče posneti iz sporedov.

Učiteljski zbor šole je dokaj številčen. Tako poučujejo klavir gospe Delkinova, Hladnikova, Nolljeva, Struškje, Poženelova in g. Novski; pevski oddelek vodi ga. Pavla Lovšetova, violinskega V. Šusteršič; klarinet uči Gregore Janko, kitaro Prek Stanko. Primerno stopnji in zmognostim gojencev dosežajo imenovani prav lepe uspehe. Kot učno stvarno jemljejo skladbe raznih skladateljev; pohvalno pa je, da se ozirajo v veliki meri tudi na domačo glasbeno tvornost; tako je imela V. produkcija, na sporedu sedem točk raznih slovenskih avtorjev, VI. produkcija pa pet točk. Na sporedu VII. produkcije so bile izvajane izključno samo skladbe ravnatelja šole Svetla Herberta. V tem oziru daje šola lep vzgled. Od Svetlovih skladb bi omenili posebej spev iz glasbe za Shakespearjevo veseloigro »Kar hočete« in suito za štiri gosli in klavir; obe skladbi sta sveži in polni zagona. Poleg ravnokar imenovanega orkestra gosli je nastopil tudi kvartet in zbor kitar. Taki skupni nastopi so posebno za bodoče orkestraše nad vse vzgojni.

Tako vrši glasbeno šola »Sloga« na tistem evropsko poslanstvo in vzgaja kader ljudi, ki bodo bodisi kot izvajalci ali vsaj kot poslušalci pomagali k prospehu naše glasbe.

M. T.

Glavno vlogo, ob kateri druge stopajo v ozadje, je imela Heybalova. Njena Myrtole je bila lik, ki bo poslušalcu, kot že toliko njenih stvaritev, že dolgo ostal v spominu. Nekaj manjši, vendar važno vlogo je imel Primožič (Arcezij). Rešil jo je dobro, le postava se je zdela zgrešena. Po libretu bi bil Arcezij grbast, šepav in sploh telesno iznakažen mož. Takega, kot nam ga je predstavljal Primožič na odru, bi bila pa vsaka Myrtole še tako zdravil oči vesela. Morda bi kazalo njegovo pohabljenost bolj poudariti. Tudi Anžlovar kot stotnik Galba je povsem ustrezen; pel je dobro, predvsem je pa opustil svoje že privajene kretnje. Ostalih vlog, ki jih je bil skoraj zvest, ne moremo vseh omeniti. Izstopali so dlasti Golobova, Karlovec, obe Stritarjevi; pa tudi Banovec, Dolničar in ostali so svoje vloge v korist splošnosti dobro rešili.

Orkester je vodil Samo Hubad, ki se nam je to pot v Operi prvič predstavil, in sicer tako, da smo ga bil od srca veseli. Razgibano in barvito D'Albertovo glasbo je izvrstno podal v celoti in v posameznostih; posebno dinamično stran je dobro izdal; očitno je njegov vpliv na orkester, ki mu voljno sledi. Tudi vzpone in zagone, ki so v operi le drugače grajeni kot v simfoniji, je podal, kot bi imel že dolgoletno prakso za seboj. Upati smemo, da bo Samo Hubad tudi v Operi postavil svojega moža.

Režiral je Ciril Debevec, ki je posebno v igralškem oziru več ali manj dober posameznik; pevcem; vnesel je na oder urejeno razgibanost, ki je bila posebno v množičnih nastopih očita. Delo z zborom je opravil Simoniti, skladne kostume je zamislila J. Vilfanova. Omeniti moramo tudi gladke tekoč in plastični štritofov prevod.

„SVET“

bo za prijatelje
koristnega branja

jev. Papež je sklical cerkveni zbor v Clermont in v ognjevitnem govoru navdušil kristjane za boj z neverniki. Prošnja cesarja Alekseja je stopila v ozadje, osvoboditev Svete dežele izpod jarma nevernikov je postala zadeva zahodnega krščanstva. Tisoči so si pripeli na desno ramo križ v znamenje, da se hočejo boriti za sv. križ, odtod ime križarji. Še preden so knezi oborožili svoje čete, so se napotile spomladi 1. 1096. neredne in slabo disciplinirane čete proti vzhodu, toda velik del jih je padlo še po poti v borbi z Madžari in Bolgari, ostanek pa so uničili Seldžuki pri Niceji. Poleti pa se je podala na pot prave, dobro oborožena in organizirana vojska, vodili so jo lotarinski vojvoda Gottfried Bouillonski in njegov brat Balduin, grof Rajmund iz Toulouse ter Bohemund Tarentaki. Do Carigrada so prispeli čete po raznih potih, od tu so jih Bizantinci po dolgih pogajanjih prepeljali v Malo Azijo. Po hudih borbah pri Niceji in pri Doveliji so prodrli križarji do Antiohije. Komaj so mesto zavzeli, je prišel mosulski emir z ogromno vojsko ter obkolil mesto. Kristjani so prišli v strašno stisko, ko so pa našli v cerkvi sv. Petra sulico, s katero so prebodli Kristusa na križu, so v silnem navdušenju navali na Seldžuke in jih poglani v beg. Del križarjev je ostal v Antiohiji, ostanek pa 20.000 moč — na pot jih je šlo 300.000 — pa je krenil pod vodstvom Gottfrieda Bouillonskega proti Jeruzalemu. Ko so po hudih borbah mesto zavzeli, so ustanovili jeruzalemsko kraljestvo, ki se je ohranilo skoraj dvesto let —

1. 1410., so Poljaki med Tannenbergom in Grünwaldom popolnoma porazili vojsko nemškega viteškega reda, čigar med je odšel pojemala, zato so pa Poljaki utrdili svojo oblast v Prusiji. V poljski vojski so se borili tudi Čehi pod vodstvom slavnega Jana Žižke.

Novi grobovi

V Ljubljani-Moste, Pokopališka ul. št. 5, je v sredo, 14. t. m., umrl po kratki in mučni bolezni Vrhunec Franc, orožniški narednik v poklju. Zapušta ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Pogreb pokojnega bo v petek, 16. julija, ob 5 popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalah k Sv. Križu.

† Budin Miroslav. V najlepši moški dobi v etarosti 47 let je po kratki bolezni umrl v Banja Luki dne 4. t. m. g. Miroslav Budin, doma iz Monestepina pri Goriziji. Vse življenje je preživel v delu, skromnosti in v skrbi za družino. Zapušta so-progo z nepreskrbljenim sinčkom. Pokopan je bil dne 6. t. m. na rimskokatoliškem pokopališču v Banja Luki.

Naj rajnima sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njima, naše iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodičen in kongregacija učiteljic pri sv. Jožetu vabita k duhovnim vajam, ki bodo od 19. do 23. julija v kongregacijski kapeli. Začetek v ponedeljek, 19. julija ob trideset na 7. večer. Vsak dan bo zjutraj ob pol sedmih govor, nato sv. maša, večer ob trideset na sedem rožni venec, govor in litanije. Poleg članic vladno vabljenih tudi gospodične in učiteljice ne članice.

domnevo, da so spovedna obrazca kot praktična pastoralna teksta nastala pred misalom Kijevskih listov ter da sta bila napisana s starejšo grafiko, z glagolico, ki je se ohranila glas t, ne pa št, ali c. Po tem razbira drug slovenski znak: prehod nosnika q v u, on, un, ali e v e, a, en itd. »Tu pa se odraža deloma velikomorska norma, zajeta z grafiko predloge, deloma so se uveljavili elementi izgovorjave diktirajočega Slovence.« Važno je, da razen pojagost slovenskih elementov, ki gredo na račun diktirajočega Slovence, Adhortatio (II. sp.) ne kaže vpliva slovensčine ne v morfološki ne v sintaksi ne v leksikalnem pogledu.

Drugačn zgodovino imata obadva spovedna obrazca. I. obrazec je prav zapisan, ne deli besed in tudi soglasniki se ne zamenjavajo. Isačenko misli, da je I. sp. bil prvotno zapisan v staroslovanski velikomorske redakcije. Ta tekst je prišel v območje slovenskega jezikovnega vplivanja ter je s tem, da so se ga zapomnili slovenski duhovniki, sprejel glasovne in morfološke znake slovensčine. Vrstice 33—35 I. sp. niso organske z ostalim sp. Spovedno formulo ni prevedel tisti, kot III. sp., temveč ima bližnjo zvezo z II. spovedno molitvijo Evhologija Sinj. Pri III. sp. ne moremo predpostavljati, da bi ga diktator bral, kakor II. sp., temveč ga je diktiral na pamet, kar pričajo slovenske besede (jega, mosenik). K III. sp. se stilistično uvrščajo tudi v. 103—114 II. sp.

To so rezultati razprave, kjer v koncu Isačenko še enkrat poudari: »Bila bi optična prevara, smatrati naše spomenike na podlagi nekaterih glasovnih znakov za slovenske. Tekstna podoba Frizinskih spomenikov je staroslovanska velikomorska redakcija ter zato ti teksti spadajo v cerkveno literaturo Velikomorske države. Bili so sicer malu uporabljeni tudi na slovenskem ozemlju in

to po nemških in slovenskih duhovnikih, toda niso mogli tam ustvariti tradicije. V slovenski cerkveni besedi skoraj niso pustili sledi.«

Tako sem podal rezultate Isačenkove razprave, kakor sem jih posnel po obsirnejšem referatu dr. S. Peciarja z namenom, da informiram naše znanstvenike in javnost na nov poskus, iztrgati Frizinske spomenike iz slovenske literarne zgodovine, kakor so Slovaki že poskušali (prof. dr. Stanislav). Tu mi je šlo za vsebino knjige, ne za kritiko, ki jo Peciar je sam deloma podaja, ko omenja »da z glasovnega in oblikovnega sistema jezika Friz. sp. ni mogoče priti do takega zaključka, ker so vse te besede, ki jih Isačenko navaja ali staroslovenske, ali pa splošno zapadno slovanske, ne pa tipično slovanske.« Tudi drugod poudarja, da po »nepravici pripisuje velik slovanski pomen tudi leksikalnim in sintaktičnim posebnostim«. Take pripombe je napravil Slovak Rusu med referatom, dočim je v koncu zapisal: »Vse domneve, ki se opirajo na jezikovna fakta, so sprejemljive ter jih je treba smatrati za verjetne, v mnogem celo za definitivno rešene. Izjeme, ki sem jih navedel, ne zmanjšujejo cene delu, ki spada med najboljša dela o Frizinskih spomenikih.«

Upajmo, da bo knjiga kmalu prišla tudi v Ljubljano našim strokovnjakom v roke, ki bodo mogli — mislim, da z lahkoto, kot se vidi že iz tega slovanskega referata — postaviti spomenike nazaj — v zarjo slovenske književnosti. td

Eugen d'Albert: »Mrtve oči«

Premiera v Operi.

Glasbena sezona se bliža svojemu koncu — v rednih razmerah bi bila že zaključena —, vendar se v celotnem opernem delu še prav nič ne pozna

Čudni ubežniki o Španiji

V Madridu, v juliju. — Kdor hodi v teh dneh po madridskih cestah ali se udele v kakšni kavarni, se začudi priči številne francoske govornice. A ne le na Francoze naletiš v Madridu, marveč opaziš tudi mnoge slovanske in judovske obraze. Španci, ki si niso bili takoj na jasno, kaj bi pomenila ta nenadna množica tujcev, so medtem zvedeli, da so to ubežniki iz Francije. Ali so to zares begunci in zakaj in odkod so na begu? Ti ubežniki so večidel mladi moški, ki so lepo obučeni in imajo veliko denarja.

Brez potnega lista

Ta novi vpad se pa pojasni z zvezo severnoafriške Rooseveltove vojske. Kmalu zatem, ko so se bile v Toulonu in Marseille pojavile nemške čete, so prehodile skupine ljudi po tajnih poti gorovje, da bi prišle v Španijo. To so bili ljudje, ki so se kot politični nasprotniki Vichyja in osti in kot saboterji potikali po tedenjani nezasedeni Franciji, a ki so jim kasneje postala tla prevroča. Nato so se pridružili tem beguncem drugi elementi, ki so pobegnili iz Francije zato, da bi se priključili angleško-ameriškim četam v Severni Afriki. V nekaj mesecih je imela Španija več deset tisočev teh beguncev v svoji sredi. Brez vsakršnih potnih listov in deviz so bili prišli čez zeleno mejo, zahtevali so zase pravico zaščite, dasi niso imeli povoda za to. A brž so posegle tudi oblasti vmes. Ameriške in španske oblasti v Španiji so dale tem prostovoljnim beguncem nove listine in potne liste in so jim obljubile, da jih bodo čim prej odpeljale iz Španije. Poljake in Čeha so prevzele dotične ubežne vlade. Francozi pa so se vpisali pri zastopniku Giranda. Kjer so se pojavile kakšne težave, so izročili kar kanadske ali ameriške potne liste, za Jude je poskrbel podružnica ameriške judovske pomoči — in vse to pod vodstvom angleških in ameriških uradov v Španiji, ki z denarjem podpirajo te ubežnike in jih imajo pod svojim diplomatskim varstvom.

Nevarne »kolonije«

S tem pa vprašanje teh priseljencev še ni rešeno. Kakor so pokazale skušnje zadnjih tednov in mesecev, so »prevozne težkote« Angležev in Amerikancev vendarle še tako težke, da je bilo moči le nekaj teh »beguncev« spraviti iz Španije. Čudno je, da so odpeljali najprej take moške, ki so posebno strokovno izobraženi in pa bivše častnike in vojake, ki pripadajo posebnim vrstam orožja. Vse te so spravili na Portugalsko, od tam pa z ladjami v Severno Afriko. Ker pripadajo vsi ti begunci najrazličnejšim narodom, čeprav je največ Francozov; ker imajo svoje lastno politično prepričanje in ne tistega svoje domovine, ni čudno, če se pri tem spominjamo tistih mednarodnih brigad, ki so bile med špansko državljansko vojno prihajale v rdečo cono, da bi se borile zoper generala Franca, in so jih Angleži in Francozi podpirali. Vse druge prišlece čez mejo, ki bodo »bajec« zaradi prevoznih težkoti

ostali še v Španiji in ki jih je kakih 15 tisoč, so razdelili na majhne kolonije, ki so zanje na kantabrijski obali najeli počitniške domove, sanatorije in hotele. Iz blagajni Angležev in Američanov prejemajo dovolj denarja, tako da lahko čakajo na tisti čas, ko jih bodo potrebovali in odpoklicali. Tudi pri tem se Španci spominjajo nekega izraza, ki se je bil prvotno pojavil med državljansko vojno in ki se imenuje »peta kolona«. To pot sestoji ta kolona v Španiji iz elementov, ki pripadajo politično

»Slovenčeva« športna posvetovalnica

Petošolec. »Sem petošolec, ali točneje povedano, končal sem peti razred gimnazije in sicer z zadostnim uspehom. Tudi zame je nastopila doba dijaške prostosti — počitnic. Z velikim veseljem igram s prijatelji na sosedovih dvoriščih nogomet. Toda zgodilo se je nekaj, kar mi je dalo misliti. Že dvakrat mi je mati obzirno omenila, da strgam zadost več čevljev kot prejšnja leta, ko nisem »bral žoge«. Tudi to je dejala, da je težko za obutev. Prepričal sem se, da mi ne misli kaliti veselja in da jo samo skrbi kaj bo z obutvijo. Toplina njenih besed in okoliščina, da sem prav nedavno bral Cankarjevo Skodelico kave, je name tako vplivala, da ne vem, ali bi naj ostal svojem najljubšemu športu zvest ali ne. Prosim Vas, g. urednik da mi blagovolite svetovati, katera igra športa naj bi se lotil, da bi se razvijal naprej in da ne bi trošil obutev. Prav je in lepo da imate razumevanje za gmotne skrbi staršev. Negujte to razumevanje in občutljivost srca, nekoč boste ponosni nanj. Kaj, če bi se s prijatelji dogovorili, da ne bi igrali nogometa več v čevljih temveč kar bosi. Morda bi materi tako bolj ustregli, ker bi vedela, da se niste odrekli igri, ki si jo lahko privoščijo bolj bogati. Če pa bi bili pripravljeni izbrati si drugo vrsto športa, tedaj svetujem igranje odbojke in pa urjenje lahke atletike. Dvorišče skrbno očistite, da ne bo na njem črepij ali podobnega in tako boste lahko brez skrbi tekali in skakali bosi. (V. B.)

Zbiralec starih olimpijskih rezultatov. »V kakšnem času so pretekli na prvih olimpijskih igrah 200 m in koliko je znašal najboljši uspeh v skakanju v višino?« Tek na 200 m so uvedli šele na drugi olimpijadi l. 1900. Takrat je zmagal Amerikaneec Tevksbury s časom 22,2 sek. V višino so skakali že v Atenah l. 1896, ko so slavili prve sodobne olimpijske igre. Zmagal je Clark (Amerika), ki je preskočil 1,81 m in tako postavil prvi olimpijski rekord v tej panogi. (S. B.)

Mojstrska tehnika skakanja v višino. Iz pisma potnikom, da ločite dvojce tehnik skakanja: telovadsko in športno. Vedeti pa je treba, da skačejo mojstri, ki zmorejo višino nad 1,90 metra, zelo različno. V glavnem gre za prehod čez prečko, pri katerem so do skrajnosti izrabljene vse telesne sile in pri katerem je drža

istemu taboru, ki je v letih 1936 do 1939 preskrboval Francoze nasprotnike z vojnimi dobavami.

Mnogo je oblik, ki z njimi lahko loviš ljudi, da jih uporabiš za krmo topov in Angleži so bili že zmeraj mojstri v tem, kako so si nalovili najemnike in sužnje. Početke z ubežniki v Španiji je jako naivno in drzno. Pri tem zavestno špekulirajo s španskim viteškim ponašanjem in s španskim součustvovanjem. Politična plat je po svojem obsegu še povsem nepregledna. Kaj nameravajo nasprotniki osi, če povsod v Španiji podpirajo večje skupine ljudi, ki povsem odklanjajo novi režim države, kjer bivajo, ki so v neposredni zvezi z angleško »tajno službo« in ki po načinu komunističnih celic pričakujejo svoje bodočnosti?

Plavalec na dolge proge. »Prosim cenjenega pojasnila v Vašem listu kakšen način oziroma slog plavanja je najbolj primeren in zdravju neškodljiv na dolge proge, to je čez 1 km.« V poštev prihaja zlasti tako imenovani prosti slog plavanja (crawl), pa tudi prsno plavanje. Oba načina sta neškodljiva, predpostavljati pa je treba, da ste se pravilno urili in da se počutite v vodi podobno, kot da bi bili na spredu. Če mislite kdaj tekmovali, tedaj se odločite za urjenje crawlja, zakaj na tekmah pride v poštev na dolge proge samo crawl, ker je hitrejši. S prsnim plavanjem boste vedno zaostajali za oimi, ki režejo vodo s crawlom. (R. R.)

Najpriljubljenejši šport na Švedskem. Pri premišljevanju o vrednotenju posameznih športnih panog bi radi vedeli, kako gledajo na Švedskem na nogomet, tenis, plavanje, lahko atletiko in na druge panoge. Vprašujete, kateri šport je med Švedi najbolj priljubljen. Spominjam se, da so nekoč na Švedskem prav o tem vprašanje glasovali, in da je dobil nogomet prvo mesto. Takoj za njim pa sta bila lahka atletika in smučanje. V bistvu torej ni razlike z razmerami v naših krajih. Tudi pri nas se zanimajo množice največ za nogomet. Toda za vrednotenje športov ni merodajno mišljenje množice, ki se zanima za tekme, temveč telesno-vzgojna korist, ki jo ima ljudstvo od te ali one športne panoge. Pravilneje boste rešili postavljeno si nalogo, če se ne boste zanimali za tako imenovano popularnost posameznih vrst športa temveč za množico, ki ga goji. (L. D.)

Ali poznate roman
»Bobri«
delo Janeza Jalna

Bojne sile na morju - spomladi 1943

Na »velikem bojnem pozorišču«, na Atlantskem oceanu, ni — navzile hudim viharjem in nevihtam — prenehalo delovanje podmornic osi, ki načrtno lovijo spremne sovražne ladje, ki se nahajajo na svoji poti v Rusijo, v arktičnih vodah, ali hitijo proti Angliji ali plovejo z ameriške atlantske obale na vse strani proti Angliji. Severni Afriki, Libiji, proti vodovju Južne Afrike in Indijskega oceana. Kar se tiče napadov na ladje, ki so določene za v Rusijo, je nedavno priznal sam angleški ministrski predsednik, da so zelo hudi in povzročajo občutne izgube. S tem je hotel povedati, da zavisi vprašanje o končni zmagi in o pomoči Rusiji od tega, ali bo število novih ladij večje ko potopljenih. Pri tem vprašanju pa je treba omeniti tudi nezadovoljstvo sovjetskih množic zaradi prepice ali sploh nobene pomoči, ki jo je Anglija obljubila. Angleži pa se večkrat pritožujejo, da Sovjeti ne cenijo zadosti dejanj angleške vojne in trgovske mornarice.

Neprestani napadi na dovozne ladje, ki bi morale že zdavnaj prispeti v Anglijo, pa hudo prizadev, tudi vprašanje prehrane. Zato so že načeli zaloge v skladiščih. Te zaloge utegnejo za nekaj časa pač zaleži spriči izgub ladij na morju, ne morejo pa teh izgub nadomestiti.

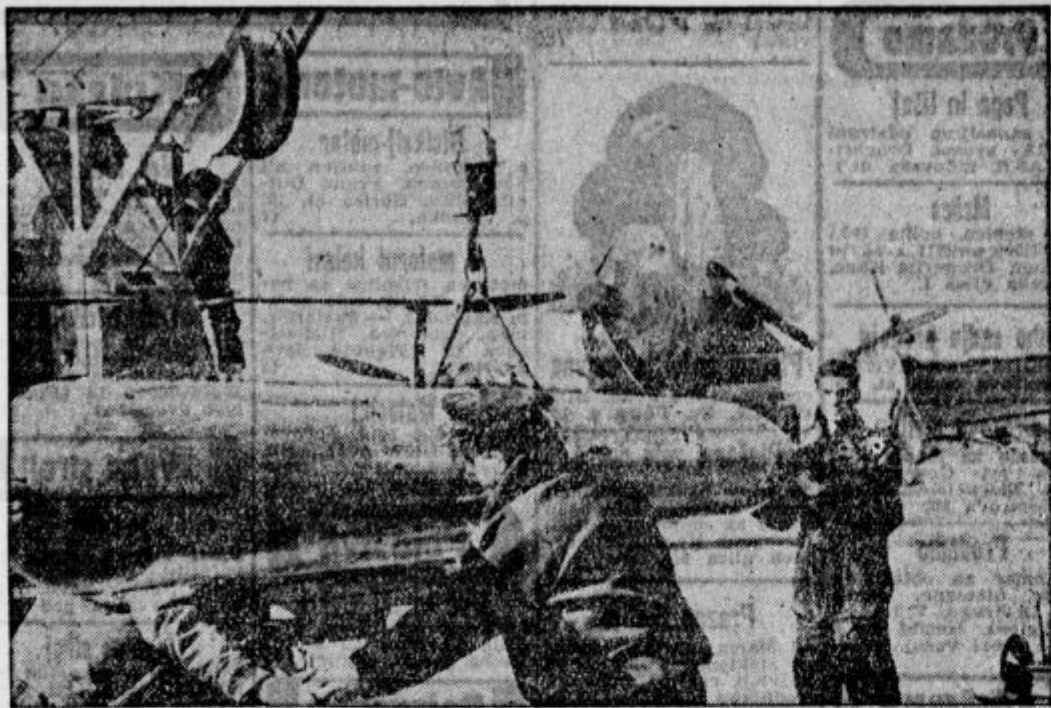
Pobegla Marjetica je z grozo gledala ta prizor, nato je skočila na tla, in začela premišljati. Hudobne misli so je ji podile po glavi: kako bi prišla v grad, odstranila prite-

penko in zopet zasedla mesto, ki je njeno, samo njeno. — Ko tako sedi, zagleda z grozo poleg sebe na skali pisano kako in strašna misel se ji porodi v hudobnem srcu: »Ti kača boš moja pomočnica!«

Ko se je zmračilo, je že plezala hudobna princeska skozi okno v klet in nosila v precepce palice pisanega modrasa.

Torpedo spravlja na letalo, da lahko takoj po prvem alarmu odleti.

Drobna ljubljanska kronika

Novice iz Otroškega paradiža

Da se pridni otroški vsaj nekoliko potolašijo, ker pri otvoritvi svetlega mikavnega paradiža niso mogli pokazati vseh svojih umetnih, enako se pa nekateri sodelavci niso mogli posladkati z malinovicem in bonboni, dobe sedaj še širi bele backe in dva krotka oslička.

Backe je že v ponedeljek pasel korajžni Andrejček v senčnem logu takoj nad igriščem, kjer je travica najsočnejša in najsočnejša. Toda pastirček Andrejček je tako skrben, da backov nikakor ne pusti še na igrišče, ker se morajo prej privaditi otrok, da se jih ne bodo bali. Pa tudi otroci, da bodo morali navaditi svojih janjkov, da jih zlasti večji otroci ne bodo mečkali, lepi ali kakor koli drugače mučili. Spet poudarjamo in opominjamo majhne in velike obiskovalce otroškega paradiža na županovo besedo, da je Otroški paradiž last najmanjših ljubljancev in ljubljankov, torej prvotnem otroku, ki še ne hodi v šolo. Že pri otvoritvi so pa dočki, stari po 10 in tudi več let, zaslužili prav strogo ukor, ker svojih manjših tovarišev niso pustili k malinovicem in bonbonom, še manj pa na vrtljak in gugalnici. Zaprmojmo naj si, da ima predšolska deca zažameno prednost v svojem paradižu. To morajo upoštevati vsi šolarji višjih razredov ljudskih šol, posebej pa še srednjih šol, da ne bodo kaznovani za svoje preveč razposajeno ali nerazumeno razvajanje. Pridne deklice in pametni fantki bodo majhnim tovarišcem in tovarišcem radi pomagali pri igrah, posebej pa še na vrtljaku in na gugalnicah, saj bodo sami pozneje tudi lahko prišli na vrsto.

Na vrtljaku in ob gugalnicah je namreč sedaj taka gneča, da se na vrtljaku otroci res ne morejo zvrstiti. Zato so pa stopili v krog k posvetovanju in sklenili polskati kakega dobrega strička Miklavža ali dedka Meca na ga po predloženju dejstev in koreniti utemeljiti prav lepo prošnjo še za drugi vrtljak, ki je v mestu ljubljani nekje še na razpolago ter je skoraj polovico cenejši kot sedanji. Ker pa ni tako težko in mogoče ter trden, čeprav je enako velik kot sedanji pisani vrtljak na igrišču. Najmanjša bo že vrtil in prenesel! Deklice, posebej pa še fantje z ljubljani šol bodo pa prišli na vrsto že te dni, saj

se za Otroški paradiž že učita olike, svede pa da tudi urita voziti dva živa, prava dolgovna oslička. Morda že kraj tega tedna, prej ko ne pa že prihodnje nedelje bosta oslička v novi opremi z majhnim vozičkom pridirjala v Otroški paradiž. To bo veselja pri vožnji z njima in pri jahanju!

Prav tako ne bo treba dolgo čakati na štiri tolničke, ki bodo na veslače čakali v lopi kraj zidanege poslopja okraj ribnika. No, in v tem tako lepo prenovljenem poslopju bo pa okrepčevalnica za vse obiskovalce ter majhne in velike goste Otroškega paradiža. Tam bodo tudi prostori, da ne bo treba več hoditi za gram.

Ki manj živo kot pri vrtljaku in gugalnici pa ni pri vodnjaku, potoku in v brodišču, torej na prostoru, ki mu obiskovalci v spomin na izvir zamislili in na začetku Otroškega paradiža že pravijo Adelskičev studenec. V ponedeljek popoldne je bila ob Adelskičevem studencu taka gneča, da so se otroci postavili kar v vrsto ter bredli v vrsto urejeni, po strugi studenca. Obenem pa moramo pohvaliti otroke, ki so se tudi ob gugalnici postavili lepo v vrsto ter mirno čakali kot njih mame na živileksem trgu, da pridejo na vrsto. Ko že govorimo o studencu in brodišču, moramo povedati, da sta ves potoček in brodišče vsako jutro osnažena, torej prav vestno izplačnjena, da se spet nateče popolnoma čista voda iz mestnega vodovoda. Dva krat na dan pa studenca ni mogoče izplačkovati, ker bi se voda v brodišču ne ogrela dosti, da brez nevarnosti za prebivanje lahko bredejo tudi najmanjši otroci po topli vodi.

V velikem kolobarju s peskom je tudi vse polno otrok. Sedaj kopljejo in orjejo po pesku ter pesek merijo s posodicami. Ko pa dobe v kolobar še mivko, ki jo je namreč težko dobiti, bodo pa v kolobarju začeli gnesti hlebske, delati potičke, utrdbe in gradove.

Tak bo torej Otroški paradiž ob toplih sončnih dnevih. Pozimi pa bo na ribniku drsališče, zavetje bodo pa drsali imeli v dobro zakurjeni okrepčevalnici.

Otroci in prijatelji otrok naj na bodo preveč nepočakani in nestrojni, saj bo Otroški paradiž vedno mikavnejši in popolnejši. Sicer pa za to trditelj ni treba jamstva, saj so že z nedokončanim Otroškim paradižem zadovoljni tako otroci kot starši.

Sv. maša za obletnico smrti pokojne Tončke Kune in njene sestre Anice por. Dovč, se bo brala v petek, dne 16. t. m. ob pol osmih v franciskanski cerkvi v kapeli za glavnim oltarjem.

Priznani na Selo. V petek, 16. julija na praznik Karmelske Matere boje bo v karmelski cerkvi na Selo pri Ljubljani ob pol 6. tih sv. maša. Ob 6. slovensa sv. maša. Od pol 7. do 11. vsako uro tih sv. maša. Popoldne ob 7. pridiga. Govori g. svetnik Franc Hohnjec. Nato pete liturgije Matere boje in blagoslov. Najsvetejšo bo izpostavljeno od pol 6. do 7. (do blagoslova). V četrtek, na predvečer, bo prav tako kakor na praznik izpostavljeno Najsvetejšo od pol 6. dalje. Ob četrtek na 8. zvečer odmolimo liturgije Matere boje. Nato je blagoslov.

Kdor obiske karmelske cerkve od 15. julija opoldne do 16. julija opoldni, prejme pod navadnim pogoji popolni odpustek kakor na porcijunkulo. Lepo vabljeno!

Vse rejce goveje živine, ki popisa danes se niso napravili, poziva mestni kmetijski oisek, naj v izogib strogo določenih kazni najmanjijo število in težo goveje živine najkasneje do vključene sobote 17. t. m. pri kmetijskem odseku mestnega gospodarskega urada v Puceljčevi (pred Knačjevi) ulici št. 2. Če bo po tem roku ugotovljeno, da imajo rejci neprijavljeno živino, bo proti njim postopano po uredbi Visokega Komisariata o prijavi in zapori živine, ki je objavljena v »Službenem listu« kos 44 dne 2. junija t. l.

Slovenci radi prenevaemo in ljubimo svojo pesem. Pevski zbor ljubljanskega Zveza nam bo zanj na svojem koncertu n. št. slovenskih ljudskih in umetniških pesmi. Kakor enotno slovensko pesem in delo izvajalec dokazuje najbolje z zanimanjem za koncert. Zato pridno sežite po vstopnicah že v predprodaji v Matični knjižarni. Koncert bo v ponedeljek 19. t. m. ob 20 uri v dvorani hotela Union.

Na živilskem trgu. Ob hladnejšem vremenu so je v sredo razvijalo tržno vrvenje. Opažati je, da gra sezona za glavnoto solato vseh vrst h kraju. Je sedaj spet večje povpraševanje po tej solati in obstojijo gospodinjstva vsako prodajalca, ki pripelje na trg kosare glavnoto solate. Trgovci in Krakovčanke je takoj prodajo. S trgu je bilo v sredo po torčevem deževju na izbiro mnogo sadik pozne solate, jesenske in zimске endivije, kakor tudi sadik ohrovtia in poznega zelja. Mnogo je na izbiro ohrovtia, kolobarja in lepe so tudi glave zrodnejega

zelja. Neka kmetica je prodajala lučen zrah po 6 lir veliko merico. Mnogo je bilo naprodaj zelene, korenja in petršilja. Lepo kumare in jedilne buče so na trgu v vedno večji množini. Ob zidu Ljudske knjižarne je bilo v sredo veliko vrvenje. Na celi črti so bila razvrščena prodajalke borovnic. V njih je bilo prav mnogo klub temu, da so nekateri že napovedovali konec sezone za borovnice, če na čudno, da borovnice na krajih, ki so bili že popolnoma obrani, spet znova zore in jih človek lahko še vedno dosti nabere. Sedaj so že prišle do zoritve pozne borovnice. Naprodaj je bilo nekaj listič, Prošnji teden je bil trg z njimi bolje založen.

Hipoteka posejila in kredit. V prvi polovici tega leta so bile v zemljiški knjižni znanomane mnoge transakcije, znanomanih je bilo veliko število prenosov lastniške pravice, znatno število vkliuč raznih posojil in kreditov, pa tudi mnogo izbrinov starih dolgov in drugih zemljiško-knjižnih poslov. Hipotekni trg po podatkih zemljiške knjižne je še vedno trden. V januarju je bilo znanomanih n. pr. 45 predlogov za vknjižbo posojil in kreditov v skupnem znesku 12.868.418 lir. V februarju pa je bilo znanomanih 17 predlogov, toda le za znesek 7.755.190 lir. V teh dveh mesecih je bilo skupaj 116 predlogov za vknjižbo 20 milijonov 623.519 lir. Od vseh teh predlogov je bilo 62 predlogov, ki so se nanašali na vknjižbo zastavne pravice za hipotekna posojila v znesku 3.071.815 lir, ostali predlogi so zadevali znanomano vrstnega reda za hipotekne kredite, dane raznim podjetjem in trgovcem v Ljubljani. Znanomanih je bil v tem času vrstni red za največji kredit v znesku 6.353.304 lire, ki je bil dan nekemu podjetju.

Namesto venca na grob blagopokojne gospe Apolonije Hafner je darovala družina Marinko iz Prisilne ulice Elizabetni konferenci pri Sv. Petru 200 lir. V imenu revežev Bog povrni!

Za stenografski in strojništveni tečaj se sprejemajo prijave še ta teden. Tečaj bo trajal tri mesece. Učnina je zmerna. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Dobrobranska 13.

Polzvedovanje

Izgnubli sem denarce v nad 500 Urami, nekaj slik in podobne. Pošten najditelj dobi lepo nagrado pri blagajni Ljudske knjižarne.

Lepo nagrado dobi tisti, ki je našel plahito za pokrivanje voz. Izgnubli sem 30 S. t. m. okoli 11 ure na poti od Streliške ulice, mimo Sv. Jožefa na Ambrozevi trgi in dalje do Ranzingerja. Poštenega najditelja prosim, da pusti svoj naslov pri vrtarju Ljudske tiskarne.

Gledališče

Drama:

Četrtek, 15. julija, ob 19.: »Nevesta s krono« Red Cetrtak.
Petek, 16. julija, ob 10.: »Mali lord«, Zaključna mladinska predstava za Gili.
Sobota, 17. julija, ob 19.: »Nevesta s krono« Red A.

Nedelja, 18. julija, ob 19.30.: »Veliki mož«. Izv. Zgodnja uprizoritev te igre v letošnji sezoni. Cene od 15 lir navzdol.

Opera:

Cetrtek, 15. julija, ob 12.: »Tih vodan«. Red A.
Petek, 16. julija, ob 19.: »Prodana nevesta«. Red Cetrtak.

Sobota, 17. julija, ob 19.: »Madame Butterfly«. Red B.

Naznanila

RADIO. Cetrtak, 15. jul, 7.30 Slov. glasba. — 8.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 12.30 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Omerla glasba. — 13.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 13.10 Poročilo vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenski. — 13.25 Prenos za Nemčijo. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.10 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljanec. — Orkestralna glasba. — 15.00 Poročila v slovenski. — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 17.15 Orkester vodi dirigent Angelini. — 19.20 Poročila v slovenski. — 19.45 Politični komentar v slovenski. — 20.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 20.20 Prispevke k zgodovini. — 20.40 Lahko glasbo vodi dirigent Gallina. — 21.10 Orkester vodi dirigent Rizza. — 21.40 Godba in zbor — vodi Giovanni Orsmondano. — 22.00 Vesele serenade. — 22.30 Moderne pesmi, vodi dirigent Zemo. — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnar dr. Piccoli, Bleiweisova c. 6, mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gattus, Moste, Zatoška cesta 47.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 32

Marettu prav gotovo ni bila te sode zanj pravi in tako je bil sedaj v ženski oblačnici. Ni mu prišlo na misel, da ne dela prav, ko se radovedno ozira po sobici. Najbolj se je čudil številnosti in raznovrstnosti predmetov. Mogel bi pomisliti, da je v oblačnici hčerke generalnega guvernerja v Ottavi, toda to je bila sobica deklice s skrajnega severa.

Začuden je — med drugim — ogledoval vrsto čevljev, skrbno položenih ob zidu. Še nikoli ni videl toliko izbirno ženskih čevljev, narejenih za isto nogo. Ni bila to obutev kakršna je na severu v navadi; vsi čevlji so imeli visoko peto in nekateri so bili takšne oblike, ki jih prej še ni videl, vsaj spomniti se tega ni mogel. Zopet se je v njem vzbudilo vprašanje: kdo je pravzaprav Marett? Radovednost? Temu vprašanju so sledila še druga. Vsi čevlji so bili izdelki tovarne Favre v Montréalu; torej, če je prihajala iz Montréala, zakaj neki je šla potem tako daleč na sever? Če pa je živeča na severu, zakaj je potem nosila tako krhke in lahke čevlje, ki ji tam gori niso mogli koristiti? Zakaj je bila prišla v Athabasca Landing? V kakšni zvezi je s Kedstym in zakaj se skriva v njegovi hiši? In zakaj...

Zaman je skušal najti odgovore na ta številna vprašanja. Ni mogel odmakniti oči od teh čevljev. Pokleknil je in jih začel natančneje ogledovati. Opazil je, da so bili že vsi čevlje uporabljeni, čeprav je v nekaterih bil odtis noge komaj viden.

Nato je vstal in nadaljeval svoje preiskovanje. Gotovo je ona predvidevala vse, kar se bo pripetilo. Kent bi si prej dal odrezati roko, kot da bi odprl kakšno škaflo ali napravil kaj indikativnega, toda Marett sama mu je rekla, naj se tu skrije, naj se skriva — če bo potrebno — tudi za obleke in druga oblačila, zato je pač moral pogledati kakšno je to skrivališče. Odmaknil je neko zaveso in površno pogledal: videl je veliko grmado svile, čipk in najfinjšega platna, nato je zaveso zopet zagnil.

Nenadoma je zaslišal ropot; poskočil je, kakor da bi kdo v njegovi bližini ustrelil. Glavna vrata so se odprla in zaprla, toda zaprla so se tako odsekano in z vso silo; Kentu se je zdelo, da so se stene kar zamajale. Kedsty se je vrnil in očividno je bil zelo jezen. Kent je upihnil luč in v temi prišel k vratom. Mogel je slišati hitre in težke Kedstyjeve korake; nato je zaznal zapiranje drugih vrat in istočasno zvok Kedstyjevega glasu. Bil je razočaran.

Očividno sta bila Kedsty in Marett v sobi, ki je bila preveč daleč od Kentovega skrivališča, da bi mogel slišati, o čem govorita. Kent je bil prepričan, da je Kedsty bil v vojašnici in izvedel kaj se je zgodilo. Slabotni glasovi, ki so prihajali iz oddaljene sobe, so nenadoma postali glasnejši in večkrat je zadonel jezo Kedstyjevo kričanje. Nato je nekaj zaropotalo, kakor da bi se zlomil stol; glasovi so utihnili, le težki Kedstyjevi koraki se odmevali. Kent Marettinega glasu ni slišal, bil pa je prepričan, da je ona govorila, kadar ni bilo slišati ničesar. Končno je zopet zadonel Kedstyjevi glas, bolj besen kot kdaj prej. Kentovi prsti so nervozno stiskali kljuko; mislil je, da je Marett v nevarnosti. Ni se bal, da bo Kedsty mladencu dejansko napadel, ker je bil prepričan, da nadzornik ne bi mogel biti nasilen nasproti ženski. Bal se je, da ne bi nadzornik odvedel Marett v vojašnico; mla-

denkinjo zatiranje, da Kedsty tega iz važnih razlogov ne bo storil, ga ni pomirjevalo. Saj mu je sama dekla, da bi jo Kedsty najraje ubil, če bi se le upal. Kent je bil pripravljen na najmanjši deklinirani krič ali ob prvem Kedstyjevem poskusu odpeljati jo iz hiše, bi prišlo do bitke kljub vsemu, kar mu je bila Marett povedala.

Zaslišal je odpiranje vrat in Kedsty je kot podivjan bik odšel po hodniku. Glavna vrata so se z glasnim treskom zaprla; nadzornik je odšel.

Kent se je odmaknil od vrat. Po nekaj trenutkih je slišal, kako Marett počasi prihaja po stopnicah. Vstopila je v temno sobo.

»Jeems!« — je zašepetala.

Stopil je k njej in začutil na laktech pritisk njenih rok.

»Povejte mi... ali niste prišli doli?«

»Ne!«

»Niste nič slišali?«

»Besed nisem slišal, ampak samo zvok Kedstyjevega glasu.«

Ko je Marett zopet izpregovorila, se mu je zdelo, da iz njenega glasu zveni neizrečeno olajšanje.

»Dobri ste bili, Jeems! Zadovoljna sem!«

V temi je ni mogel videti, toda zaznal je nekaj, kar mu je poglajalo kri v glavo, da mu je srce začelo močnejše utripati. Sklonil se je in našel tiste ustnice, ki so se mu nudile; to je bila njegova nagrada. Obenem s dotikom njenih ustnic je začutil na ramenih pritisk njenih majhnih rok.

»Odšel je,« — je nato rekla. — »Zopet lahko prižiga luč.«

XVI.

Kent je nekaj časa ostal negibno na svojem mestu, medtem pa je Marett poiskala vzgajalec in zopet prižgala svetilko. Odkar ga je poljubila, ni

izpregovoril nobene besede. Ni poskušal izkoristiti položaja in prijetni dotik deklinirani rok ga je zadržal, da je ni objel. Ta edini poljub mu je poglajal vso kri v glavo in slehena žilica njegovega telesa je od razburjenja trepetala. Pričakoval je, da bo ta poljub — kot nagrada za njegovo ubogljivost — popolnoma ravnodušen ali drugače brezizrazen, toda njene ustnice, ki so ga poljubile, so bile vroče in trepetajoče.

Ko je bila svetilka prižgana, je zopet pogledal Marett. Zavedal se je, da je zardel in tega niti ni poskušal skriti, presenetilo pa ga je, da poljub ni dekline prav nič vznemiril; niti najmanj ni bila zmedena kakor da se ni nič pripetilo.

Se bolj pa ga je začudila njena bledica, ki je bila v velikem nasprotju z njenimi lasmi in nenavaden izraz v lepih modrih očeh; ki pa ni mogel biti posledica poljuba. Slednjič se je nasmehnila, kakor da bi se hotela opravičiti.

»Zelo besen je bil!« — je rekla. — »Čudno je, da nekateri ljudje tako hitro izgube hladnokrvnost. Kajne... Jeems?«

Rahlo trepetanje njenega glasu, viden trud, da bi se obvladala in poskusa nasmehnit se, so ga navdali z željo, da bi storil to, kar je opustil prej, ko ga je bila poljubila: objeti jo. Dobro je namreč videl, kaj mu je hotela prikriti: bila je v nevarnosti, v še večji nevarnosti kakor takrat, ko je v vojašnici tvegala napad na tri stražnike in še sedaj je bila vsa pod vtisom te prestane nevarnosti. Za nobeno ceno mu Marett tega ne bi hotela priznati, toda to je on sam uganil. Ob tej misli je mladencu začutil v sebi novo moč: njegova naloga je bila braniti to deklico, ki je — kakor je vse kazalo — bila sedaj njegovo dekle. Moral se bo boriti zanj in on je bil na to pripravljen. Marett je opazila izpremembo v njegovem obrazu in je nekaj trenutkov zamišljeno molčala.

SPORT

Nemško plavalno prvenstvo

V Erfurtu se je vršilo preteklo soboto in nedeljo nemško državno prvenstvo v plavanju. Dosegli so naslednje izide: 200 m prosto: Lehmann — Kiel 2:19, Plath — Berlin 2:21, Schröder — Kiel 2:22:1; 200 m prsno: Gold — Wilhelmshaven 2:43, Klein — Kiel 2:48:9, Sietas — Kiel 2:50:7; 100 m za ženske: Oberstein — Breslava 1:12:5, Karnatz — Düsseldorf 1:12:7, Hossfeld — Leverkusen 1:13:8; 100 m hrbtno ženske: Westhelle — Monakovo 1:20:3, Winkler — Bochum 1:22:2, Weber — Bayreuth 1:22:5. Spored prireditve v Erfurtu je obsegal tudi plavanje štafet in skoke v vodo.

Sportni drobci

Lahkoatletski trener Fidala bo vodil skupne treninge po sledečem urniku: v sredo 14. in četrtek 15. t. m. na Hermesu obakrat od 16.30 do 20 ure; v nedeljo 18. t. m. na igrišču v Tivoliju od 9 do 12 ure (samo za metalce, skakalce in za tekače z zaprekami — za moške in ženske).

Na italijanskem državnem prvenstvu lahkoatletov so dosegli prvega dne naslednje izide: Mariani v teku na 200 m 21.8 sek, Lanzi v teku na 800 m 1:51.6 min, Romeo v skoku s palico 4.00 m in Tosi v metanju diska 50.29 m.

Graški železničarji so gostovali v Mariboru proti moštvu istega imena in ga po trdi tekmi premagali s 3:2. Sodil je g. Murko, obisk je znašal okrog 800 gledalcev.

V Gradcu so priredili preteklo nedeljo štajersko lahkoatletsko prvenstvo, na katerem so tekmovalci Spodnje Štajerske odnesli štiri prva mesta. V metanju kladiva je bil najboljši Mariborčan Guisnik z znamko 41.94 m. Drugi je bil Celjan Kodre, ki pa je precej zaostal za prvakom (32.26 m). Član Rapida Orozsy je bil tokrat v prav dobri formi in je zmagal v skoku s palico s 3.50 m. Graški Babič je zaostal za 30 cm in se plasiral na drugo mesto. Posebno dobro so se držali Spodnještajerci v teku na 5000 m, v katerem so zasedli obe prvi mesti: 1. Perc — Trbovlje 16:41.2 min., 2. Ant-

loga — Celje 17:05.1 min. O Schmidt iz Ptujia čitamo, da je zmagal v metanju kopja z rezultatom 51.63 m. Omembe vredna je še znamka v skoku v višino: Babič (Gradec) 1.73 m.

Tudi v drugem razredu so razdelili spričevala. Mladika je končala z odliko in jo bodo vzeli v tovaršijo najboljših, kjer bo zamenjala enajstotno tobačne tovarne, Zabajak in Korotan pa sta si s šestimi točkami približno enakovredna. Za SK Vič je bilo sodelovanje v II. razredu domačega nogometnega prvenstva še hudo težavno, kar je razvidno zlasti po tem, da si je priboril eno samo točko. Podrobne ocene, ki so jih dobila moštva po šestkratnem tekmovanju, so naslednje:

Mladika	6	5	1	0	21:10	11
Zabajak	6	2	2	2	15:9	6
Korotan	6	3	0	5	12:13	6
Vič	6	0	1	5	7:25	1

Zmago Košir si je priboril naslov državnega prvaka v teku na 1500 m. Na lahkoatletskem prvenstvu Italije za 1. 1943. so podelili naslednje naslove: tek na 100 m Mariani 10.7 sek, tek na 400 m Lanzi 48.9 sek, tek na 1500 m Košir 3:56.8 min, tek na 5000 m Beviacqua 15:23.1 min, tek na 1100 m z zaprekami Facchini 14.9 sek, skok v višino Campagner 1.90 m, troskok Pieracci 13.71 m, suvanje kroglice Bertocchi 14.19 m, metanje kladiva Taddia 49.18 m. V našem rojaku Koširju moramo reči, da je prekosil samega sebe, ko je v težki konkurenci z Adelom in Vitalom postavil tako odlično znamko. Časopisna poročila hvalijo zlasti njegovo izborni taktiko in do podrobnosti preračunane sile. Tekmo je odločil v svojo korist šele potem, ko je šlo za zadnje drobce sekunde. Ercole Ademo je bil drugi s časom 3:57.4 min., Vitale Guerrino pa tretji 3:57.8. Zaradi primerjave Koširjevega uspeha dodajemo, da znaša italijanski državni rekord v teku na 1500 m 3:49 (Beccali), svetovni pa 3:43.8 (Haegg, Švedska). Naš leto je dosegel italijansko drž. prvenstvo na tej progi Vitale s časom 3:57.2 min.

Derby v Topčiderju. Konjske dirke v Topčiderju so nedavno dosegle svoj višek letošnje sezone, ko je šlo za pol milijonsko nagrado. Že v dopoldanskih urah so krenili najbolj navdušeni prijatelji beogradskega konjskega športa proti idiličnemu topčiderskemu dirkališču. Popoldne je vozilo tjakaj več posebnih vlakov. Vseh gledalcev je bilo čez 15.000. Na dirki triletnih žrebet, ki se je razvila na 2400 m dolgi progi, je zmagal Granit iz Vlasinove konjušnice. Delež visokega dobitka bo pripadel tudi jezdecu Scheybalu in trenerju Djurdjevu.

O švedu Strandbergu poročajo, da se je po zadnjem nastopu postavil na čelo evropskih sprinterjev. Zdaj je že hitrejši od Nizozemca Osendarpa, saj je pretekel 100 m v 10.4 sek. Že dolgo se ni zgodilo, da bi brali na prvem mestu evropske razpredelnice prvakov na 100 metrov ime Šveda.

Spet Žižek! V Orti se je zbrala elita plavalcev na dolge proge in tekmovala na 2200 m. Dosegli so naslednje izide: 1. Branko Žižek 31:02.3, 2. Jože Močan 31:19.3, 3. Ognjo Geminio 31:23, 4. Signori Giacomo 31:09, 5. Garutti Enzo.

Naročajte »Slovenca«!

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

30

Ko mu je nekoč očitala, da se preveč žene, ji je odgovoril, da plete gnezdo za desetero otrok, ki ne bodo smeli trpeti pomanjkanja. Od Matevža se je nalezla prizadevnosti in želji, da ne bi znošajala predaleč za njim. Zdaj je obnemogla, jutri pa bo spet vse dobro.

»Se vedno leži?« je vprašal Andraž svojo ženo, ko se je vrnil iz gozda.

Ko mu je pritrdila, ji je šepetaje dejal, če misli, da bo že kaj. Obraz se mu je razlezel, kakor da bi uganil, kaj slabi snaho.

»Ne vem, nič ne kaže.«

»Nič ne kaže,« je ponovil počasi ter zavil proti žagi. Pozabil si je privoščiti čašo vina, čeprav se je zaradi tega namenil k hiši.

Cez dva dni je Majda vstala. Materi se je opravičevala, da bo še ostala doma, ker se počuti slabo.

V zapuščenosti je šela dneve do Matevževe vrnitve. Vse bo spet dobro, ko bo prišel domov, je mislila. Novih moči bo čutila ob njem in novega poguma.

Zdaj ga je že dobro poznala in je vedela, da se bo vrnil prej, kakor je

bil obljubil. Ampak, revež, spet bo razočaran. Tudi tokrat mu ne bo mogla sporočiti tisto, kar si tako zelo želi. Z vprašujočimi očmi me bo gledal, si je mislila, jaz pa bom morala molčati. Razumel me bo in bo žalosten.

Iz predala je potegnila leseno skrinjico, z belimi zvezdicami ozaljšano. Brala je stara pisma, ki jih je pisal s Pokljuke, prebirala je tudi oguljene lističe, ki jih je pošiljal na skrivaj v prvem letu ljubezni.

Oživel so nežni spomini; Majda se jim je vdala kakor zibelka, ki jo poganja materina noga.

Odkar se je poročila, še ni odprla dragocene skrinjice s pismi; zdaj jih prebira, čeprav jih zna skoraj na pamet. Želela si je, da bi se enkrat vrnil časi, ko sta zardevala, če sta se srečala. Takrat je bilo vse lepše, vse je bilo zavito v kopreno nežnega pričakovanja.

In zdaj?

Zdaj ni popolnoma tako kot je pričakovala. Vendar tudi danes ne bi oklevala, če bi še bila svobodna. Matevža ima rada, čeprav ni docela takšen, kakršen se ji je pričakoval.

sanjah. S skrbmi je obložen in strahansko daleč naprej misli; ni tako močno zasidran v vsakdanjosti kakor bi si ona želela. Za otroke skrbi, ki jih še ni nasvetil, pa o prednikih premišljuje, ki so že davno pod zemljo.

Ne, nič mu ne more očitati, ravno nasprotno: vedno več razloga ima za to, da ga spoštuje.

Svet nad Sv. Lovrencem se je kopal v otožnih jesenskih barvah. Dan in noč je deževalo, nato se je nebo znova zjasnilo, in sonce se je poslavljalo od tisočih smrek, hojk, macesnov, bukev, brez, hrastov, grmičev in vse do najdobrejših bilk, ki jim je ugajalo življenje; nekaterim samo za dobo zimskega spanja, nekaterim pa za vedno.

V soboto popoldne se je oglašil pri Andraževih čedno napravljivi gospod z lahko palico v roki. Povprašal je po Matevžu. Ko so mu odgovorili, da ga ni doma, je želel govoriti z njegovo soprogo.

Bil je inženir Janez.

»Kar takole samo vas pustiti doma? O, ušesa mu bom navil, ko ga bom srečal!«

Obiska je bila Majda vesela, čeprav ni čutila ničesar od tega človeka. Bil je znanec, in prijetno ozračje po mestu je prinašal seboj; samo v toliko ga je bila vesela, ko je prišel.

»Moj mož ima veliko dela: zdaj se je moral pobrigati za boljši trg za les-

no trgovino. Odpotoval je s splavarji. O Vseh svetih bo spet doma.«

»Ludo pusto vam mora biti, ko ste tako sami, — skoraj bi rekel, kruto iztrgani iz vaše sredine.«

»Kruho pa že ne, gospod inženir, saj sem vedela, da tu ne bo čajank ali koncertov. Dolčas pa je samo ljudem, ki so se z njim rodili. In še onim je dolgčas, ki si ne znajo poiskati dela. Taki so res pomilovanja vredni.«

Mu je rekla in hotela poudariti, da sama ne spada v to vrsto ljudi.

Janez je pravil, da sam niti na Fali ne more zdržati ne da bi se odpeljal zvečer v mesto. Nekaj ga žene med ljudi, s katerimi se lahko pomeni o vseh dnevnih dogodkih pa o kulturnih in političnih zadevah; družba daje človeku pobude in razvedrila.

Dejal je, da se docela strinja z Nietzschejem, ki je napisal, da je dan izgubljen, če nisi plesal; se pravi, če se nisi naučil veselja, tega balzama, ki sladi življenje.

V gotovem oziru se je Majda strinjala z njim. Tudi zanjo pomeni družba enako čutečih ljudi pobudo, ki priliva življenjski radosti novih sokov. Pritrditi pa mu ni hotela.

»Povsod je lahko človek zadovoljen, če je prepričan, da izvršuje svojo življenjsko dolžnost,« — je rekla, in če hodi s takim človekom kot je Matevž, je dodala v mislih.

»Pri nas je divna okolica in nič-

sar nama ne manjka, hvala Bogu.«

»O, tudi jaz sem velik prijatelj narave; poleti ne morem zdržati, da ne bi šel v hribe. Zdi se mi pa, da je svet veliko lepši, če ga gledaš kot lovec, kot smučar ali kot turist.«

»In vendar poznam tudi meščane, ki si želijo na kmete.«

»Da, toda kot izletniki. Če bi bil jaz na Matevževem mestu, bi lepo otvoril odvetniško pisarno, sem pa bi hodil na počitnice. Več bi imel od življenja, zlasti pa vi, ki ste rojeni za fino družbo.«

Majda se je nasmehnila; skoraj se je že odvadila tega, da bi ji kdo laskal.

»Poleg osebnih želja so druge stvari, ki posegajo v usodo,« mu je odgovorila.

Zdaj sta prišla na spolzko pot, ko sta bila dejansko istih nazorov. Ni mu mogla več oporekati, in je zasukala pogovor drugam.

»Boste letos spet tekmovali?«

»No, to me je že minilo. Ni mi več do tega, da bi hodil zgodaj spat, in da bi si moral odrekati dobro štajersko kapljico samo zaradi tega, da bi se izkazal na tekmah. Ampak, če boste priredili pri Sv. Lovrencu, smuške tekme, ne rečem, da me ne bo zamikalo.«

»To pa že ne! Naših fantov ne boste nesli! Pojdite se merit z Gorenjci, ali pa nič! Mojster, kakršen ste vi, ne sme jemati korajže začetnikom.«

Malioglasi

V malih oglaših velja pri lakanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L. 1.— pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Jstejo:

Uradnica

dobra tipkarka ter večša vseh gospodinskih del, isče kakršne koli zaposlitve za ves dan ali za nekaj ur dnevno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4247.

Gospodična

z dolgoletno prakso, izvežbana v cvetličarni, dobra prodajalka, zmožna blagajniških poslov in pisarniških del, želi kakršne koli namestitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3953.

Prodamo

Pege in lišaj

vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema. Drogerija KANC. Zidovska ul. 1.

Mrčes

(uš. stencice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s Toxin praškom. Drogerija Kanc. Zidovska ulica 1.

Sušo sadje prodaja

GOSPODARSKA ZVEZA. Bleiweisova cesta št. 29.

Brezove metle

In držaje za lopate itd. dobite pri Gospodarski zvezi. Bleiweisova c. 29 in Malstrova 10.

Prodamo

več omar za obleke in perilo, tomane, razne mize in drugo. V trgovini »Ogled« Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Objave

29-33 Tvrška 29-33

L. M. ECKER SINOVA, Kleparstvo in vodovodne instalacije. Vojkovo sporoča, da zopet sprejema telefonska naročila na številko 29-33.

Kupimo

Suhe gobe

stalno kupuje po najvišjih dnevnih cenah trdka SLAMIC v Ljubljani. (k)

Suhe gobe

na najvišji dnevni cen kupuje Sever & Komp.

Staro žimo kupimo:

plačamo od 30 do 50 lir za kg. po kvaliteti. Poizvedite trgovini »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

Avto-motor

Kolesa

Bicikelj-motor

s priklopec, rabljen ali nov, kupim. Franc Gutnik, Sinja Gorica št. 13. p. Vrhnika. (f)

2 motorni kolesi

motorna trikotica za nosilnost 800 kg, zelo poceni napravljeni. — Sustarski, meh. delavnica, Bleiweisova 13 (Figovec, levo dvorišče).

Motocikl

200 in 500 ccm. prvovrstni, in DKW avto prodaja Zuzek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11. (f)

Pohištvo

Dve visoki omari

iz hrastovega lesa, prodam. Vprašati ob 9—12: Večna pot 27, pritličje. (s)

Poizvedbe

Žensko zapestno uro

pokromano, sem zgubila v tork, 15. t. m. zjutraj od sentpetrskega mostu do Matrovo ulice. Pošte nega najditega lepo prosim, naj jo proti nagradi odda v upravi »Slovenca«.

Šivalni stroji

Prodaj Pfaff šivalni stroj, pogreznjen, izvrstno ohranjen. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 4524.

Šivalni stroj

»Singer«, z okroglim žolnikom, šivalni stroj originalni »Jax«, v dobrem stanju, stensko preprogo 2x1,5 m, usnat površina, rjav, urodno prodam. — Kamniska ulica